41 ქართული ოცნება

განვითარება ყველა რეგიონს

ძვირფასო წალკელებო!

მოგმართავთ იმ პასუხისმგებლობიდან გამომდინარე, რომელიც აღებული გვაქვს თითოეული თქვენგანის, ჩვენი ქვეყნის თითოეული მოქალაქის წინაშე!

თქვენ კარგად იცით სამშობლოს სიყვარულის, მშვიდობისა და თავისუფლების ფასი. ეს არის ის ღირებულებები, რომელთა ერთგულება თითოეული ჩვენგანის ვალია და რომლებმაც უნდა გაგვაერთიანოს ჩვენი ქვეყნისა და ხალხის საკეთილდღეოდ. „ქართული ოცნების“ პოლიტიკური საბჭო, ჩვენი მრავალათასიანი გუნდის სახელით აცხადებს, რომ მყარად დაიცავს ჩვენს ეროვნულ ინტერესებს და არავის მისცემს მძიმე წარსულში დაბრუნების შესაძლებლობას. „განვითარება ყველა რეგიონს“ – ეს არის ჩვენი მიზანი, რომელიც თქვენი მხარდაჭერით და თქვენთან ერთად, აუცილებლად შესრულდება.

ჩვენ მიერ წარდგენილი წალკის მერობის კანდიდატისა და წალკის საკრებულოს წევრობის კანდიდატების მხარდაჭერა უმნიშვნელოვანესია იმისათვის, რომ წარმატებით გაგრძელდეს მუნიციპალიტეტში დაწყებული პროექტები, გაგრძელდეს წალკის განვითარება და გაუმჯობესდეს მოსახლეობის ცხოვრების პირობები.

ჩვენ გვაქვს კონკრეტული ხედვა და გეგმები, თუ როგორ უნდა განვითარდეს წალკა და გვჯერა, რომ ჩვენი გუნდი თქვენგან კვლავაც მყარ მხარდაჭერას მიიღებს.

სამართლიან და თავისუფალ არჩევნებში ერთად უნდა ვიზეიმოთ ჩვენი საერთო გამარჯვება!

„ქართული ოცნების“ პოლიტიკური საბჭო

ᲬᲐᲚᲙᲘᲡ ᲛᲣᲜᲘᲪᲘ�პᲐᲚᲘᲢᲔᲢᲘ

ᲔᲙᲝᲜᲝᲛᲘᲙᲐ

„ქართული ოცნების“ ხელისუფლებაში მოსვლისთანავე, ეკონომიკის სისტემური რეფორმირება დაიწყო. ჩვენი გუნდის მმართველობის პირობებში, ქვეყნის მთლიანი შიდა პროდუქტი, 2012 წელს არსებული 27,2 მილიარდიდან, 2020 წელს, პანდემიის ფონზე, 49,4 მილიარდ ლარს გაუთანაბრდა. ხელისუფლების გრძელვადიანი გეგმის მიხედვით, საშუალოვადიან პერიოდში, ქვეყნის ეკონომიკური ზრდის ტემპი, საშუალოდ, 5%-ის ფარგლებში იქნება. ამ ფონზე, აბსოლუტური სიღარიბის მაჩვენებლის განახევრება იგეგმება, რაც 2030 წლისთვის 10.7%-მდე შემცირებას გულისხმობს.

„ქართული ოცნების“ ხელისუფლების პირობებში, ბიზნესი გათავისუფლდა პოლიტიკური წნეხისგან, შესაბამისად, ბიზნესსექტორის ბრუნვის მოცულობა, 2012 წელს არსებული 42 მილიარდიდან 2020 წელს, გლობალური პანდემიის მიუხედავად, 109,5 მილიარდ ლარს გაუტოლდა. ჩვენი გუნდის ეკონომიკური პოლიტიკა მიზნად ისახავს ახალი სამუშაო ადგილების შექმნას და შემდგომი ოთხი წლის განმავლობაში უმუშევრობის დონე შემცირდება ერთნიშნა მაჩვენებლამდე.

ᲐᲓᲒᲘᲚᲝᲑᲠᲘᲕᲘ ᲑᲘᲣᲯᲔᲢᲘ

გასული წლების განმავლობაში, მნიშვნელოვნად გაიზარდა ხელისუფლების მიერ წალკის მუნიციპალიტეტში განხორციელებული პროგრამებისა და პროექტების მოცულობა. იზრდება ადგილობრივი ბიუჯეტის ხარჯვითი ნაწილი – 2013 წელს 3 მლნ 19 ათასი ლარი იყო, 2021 წლის საპროგნოზო მაჩვენებელი 5,3 მლნ ლარია, იზრდება წალკის ბიუჯეტის საკუთარი შემოსავლებიც – თუ 2013 წელს წალკის ბიუჯეტმა გადასახადების ნაწილში შემოსავლების სახით 1 მლნ 44 ათასი ლარი მიიღო, 2021 წელს საპროგნოზო მაჩვენებელი 5,8 მლნ ლარს შეადგენს.

ᲡᲝᲤᲚᲘᲡ ᲛᲔᲣᲠᲜᲔᲝᲑᲐ

სოფლის მეურნეობის განვითარება, სოფლის მეურნეობის პროდუქციის წარმოების გაზრდა და სოფლად ადამიანების დასაქმება სახელმწიფოს ერთ-ერთი პრიორიტეტია. „ქართული ოცნების“ ხელისუფლებაში მოსვლის შემდეგ, სოფლის მეურნეობის დაფინანსება, 2012 წელს არსებული 228 მილიონიდან 2020 წლისთვის 434 მლნ ლარამდე გაიზარდა, ხოლო სურსათის ექსპორტი – 511 მლნ დოლარიდან 942 მლნ დოლარამდე.

წალკის მუნიციპალიტეტში, 2014-2021 წლებში, გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრომ **გადამამუშავებელი და შემნახველი საწარმოების თანადაფინანსების 1 პროექტი** განახორციელა (ჯამური ინვესტიცია 1 062 494 ლარი, სახელმწიფოს თანამონაწილეობა 424 997 ლარი). 2018-2021 წლებში, პროგრამით **„ახალგაზრდა მეწარმე“,** მხარდაჭერილია 1 პროექტი (ინვესტიცია 126 314 ლარი, თანამონაწილეობა 50 525 ლარი). **აგროდაზღვევის პროგრამით**, 2014-2021 წლებში, ჯამურად, დაზღვეულია 743 ჰექტარი (მოსავლის ღირებულება 3 935 336 ლარი), რითაც 290-მა ბენეფიციარმა ისარგებლა. ფერმერებისთვის სტიქიით მიყენებული ზარალის ასანაზღაურებლად 77 966 ლარი გაიცა. **სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივების ხელშეწყობის** პროგრამით დღეისათვის მოქმედებს 17 კოოპერატივი (160 მეპაიე, მობილიზებული კაპიტალი 414 290 ლარი). **შეღავათიანი აგროკრედიტის** პროგრამით, 2013-2021 წლებში, ჯამურად 21 329 232 ლარის პროექტები განხორციელდა (თანამონაწილეობა 2 487 220 ლარი), რითაც 414-მა უნიკალურმა ბენეფიციარმა ისარგებლა. **სოფლის მეურნეობის მოდერნიზაციის, ბაზარზე წვდომისა და მოქნილობის თანადაფინანსების პროგრამით** დაფინანსდა 1 პროექტი (44 662 ლარი, თანადაფინანსება 17 865 ლარი). **მერძევეობის დარგის მოდერნიზაციისა და ბაზარზე წვდომის ხელშეწყობის პროგრამა** 2020 წლიდან ხორციელდება, რითაც 3 პროექტის განვითარებას შეეწყო ხელი (ჯამურად 212 001 ლარი, თანადაფინანსება 167 561 ლარი). **სამელიორაციო სამუშაოები**, 2013-2020 წლებში, 1 579 155 ლარით დაფინანსდა, შედეგად წყალუზრუნველყოფილი მიწის ფართობი, ბოლო წლებში, 0-დან (2013 წელს) 1 100 ჰექტრამდე (2020 წელს) გაიზარდა. 2013 წლიდან დღემდე, ქვეყნის მასშტაბით, სახელმწიფოს მხარდაჭერით, უსასყიდლოდ ხორციელდება სხვადასხვა **ვეტერინარული ღონისძიება**: ვაქცინაცია, ცხოველთა დაავადებებზე ლაბორატორიული გამოკვლევები, ცხოველთა იდენტიფიკაცია-რეგისტრაცია და სხვა, რაც განაპირობებს მეცხოველეობის განვითარებას და საექსპორტო პოტენციალის გაზრდას.

- **მომდევნო წლებში გაგრძელდება სოფლის მეურნეობის ხელშემწყობი პროგრამები, რაც, მომდევნო 4 წლის განმავლობაში, მუნიციპალიტეტში რამდენიმე ასეულ ახალ სამუშაო ადგილს შექმნის და სოფლის მეურნეობაში დასაქმებული ადამიანების შემოსავლების ზრდას უზრუნველყოფს;**
- **ქვეყნის მასშტაბით, 2024 წლამდე განხორციელდება 1.2 მილიონი ჰექტარი მიწის სისტემური რეგისტრაცია, რითაც პრაქტიკულად მიწის რეგისტრაციის პრობლემა სრულად აღმოიფხვრება;**
- **2024 წლისთვის მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე დაგეგმილი სარწყავი წყლით უზრუნველყოფილი ფართობების რაოდენობის 2345 ჰექტრამდე ზრდა.**

ᲛᲔᲬᲐᲠᲛᲔᲝᲑᲘᲡ ᲒᲐᲜᲕᲘᲗᲐᲠᲔᲑᲐ

მეწარმეობის განვითარება და, ზოგადად, სამეწარმეო სულისკვეთების გაძლიერება ხელისუფლების ერთ-ერთი მთავარი ამოცანაა. ამ თვალსაზრისით, მოქმედებს რამდენიმე სახელმწიფო პროგრამა, რომელიც ორიენტირებულია მეწარმეობის ხელშეწყობაზე.

წალკაში, პროგრამის „აწარმოე საქართველოში“ სასტუმროს კომპონენტში ხელშეკრულება გაფორმდა 1 სასტუმროსთან (ჯამურად 9 000 000 ლარი), მუნიციპალიტეტს 51 ახალი სასტუმრო ნომერი შეემატა. **მიკრო და მცირე მეწარმეობის მხარდამჭერი პროგრამით,** „აწარმოე საქართველოში“ მხარდაჭერით, 442 200 ლარის გრანტი გაიცა. განხორციელდა 578 436 ლარის ინვესტიცია. ჯამურად დაფინანსდა 55 პროექტი (არსებული ბიზნესის გაფართოება – 31, ახალი „სტარტაპის“ მხარდასაჭერად 24 პროექტი).

- **მომავალში გაგრძელდება და გაფართოვდება მეწარმეობის მხარდამჭერი პროექტების თუ სახელმწიფო პროგრამების განხორციელება;**
- **ხელი შეეწყობა ინოვაციური ეკოსისტემის განვითარებას;**
- **წარმოების გასაძლიერებლად გაგრძელდება ფინანსების ხელმისაწვდომობის გაუმჯობესების სახელმწიფო პროგრამების დახვეწა და მათი ეფექტიანობის გაზრდა.**

ᲔᲜᲔᲠᲒᲔᲢᲘᲙᲐ

საქართველოს ენერგეტიკული პოლიტიკის უმთავრეს მიზანს წარმოადგენს ქვეყნის ენერგეტიკული უსაფრთხოების გაძლიერება და ენერგოდამოუკიდებლობის ხარისხის ამაღლება. ჩვენი გუნდის ენერგეტიკული პოლიტიკის ძირითადი ამოცანა იმპორტირებულ ენერგორესურსებზე დამოკიდებულების ეტაპობრივ შემცირებასა და ადგილობრივი რესურსების ეფექტურ ათვისებას უკავშირდება.

ქვემო ქართლის რეგიონში, 2012-2021 წლებში, ექსპლოატაციაში შევიდა: 5 ჰიდროელექტროსადგური (პანტიანიჰესი, კაზრეთიჰესი, დებედაჰესი, მარნეულიჰესი, ორო ჰესი). სადგურების ჯამური დადგმული სიმძლავრე 9 მეგავატია, ჯამური საინვესტიციო მოცულობა 7 მლნ აშშ დოლარი. ასევე, ექსპლოატაციაში შევიდა 2 თბოელექტროსადგური (გარდაბნის თბოსადგური, გარდაბნის თბოსადგური 2) ჯამური დადგმული სიმძლავრით 461 მეგავატი, ჯამური საინვესტიციო მოცულობა 410 მლნ აშშ დოლარი. **მშენებლობის ეტაპზეა** ხრამი ჰესი (1 მლნ აშშ დოლარი, დადგმ. სიმძლავრე – 1,13 მგვტ); ჯანდარა ჰესი (1,5 მლნ აშშ დოლარი, დადგმ. სიმძლავრე 0,25 მგვტ); დუმან მაშავერა-ჰესი – სავარაუდოდ 2 712 000 მლნ აშშ დოლარი; დადგმ. სიმძლავრე – 1,96 მგვტ). **ტექნიკურ-ეკონომიკური კვლევის ეტაპზეა** შემდეგი ენერგეტიკული პროექტები: ყიზილაჯლო ჰესი (5,6 მლნ აშშ დოლარი, დადგმ. სიმძლავრე – 4,10 მგვტ); მტკვარი კასკადი 4 (136 მლნ აშშ დოლარი; დადგმ. სიმძლავრე – 78,10 მგვტ); ხრამი ჰესი 3 (41 მლნ აშშ დოლარი; დადგმ. სიმძლავრე – 16,07 მგვტ); ხრამი ჰესი 4 (40 მლნ აშშ დოლარი; დადგმ. სიმძლავრე – 14,97 მგვტ); ხრამი ჰესი 5 (50 მლნ აშშ დოლარი; დადგმ. სიმძლავრე – 19,89 მგვტ); ქვემო ოროზმან ჰესი (1,3 მლნ აშშ დოლარი, დადგმ. სიმძლავრე – 0,63 მგვტ); მაშავერა ჰესი 3 (8 მლნ აშშ დოლარი, დადგმ. სიმძლავრე – 4,20 მგვტ); მაშავერა ჰესი 2 (8 მლნ აშშ დოლარი, დადგმ. სიმძლავრე – 4,02 მგვტ); ზემო ყარაბულახი ჰესი (1 960 000 მლნ აშშ დოლარი, დადგმ. სიმძლავრე – 1,03 მგვტ); ნახიდური ჰესი (16 მლნ. აშშ დოლარი დადგმ.სიმძლავრე 9 მგვტ); ხრამი 7 ჰესი (10,5 მლნ აშშ დოლარი დადგმ.სიმძლავრე 3 მგვტ); **ტექნიკურ-ეკონომიკური კვლევის ეტაპზეა ქარის ელექტროსადგურების პროექტები:** „პირველი 1 ქარის ელ.სადგური“ (62 მლნ აშშ დოლარი; დადგმ. სიმძლავრე – 30,00 მგვტ); „სააკაძე ქარის ელ.სადგური“ (28 მლნ აშშ დოლარი; დადგმ. სიმძლავრე – 15,00 მგვტ); მარტყოფის ქარის ელ.სადგური (69 მლნ აშშ დოლარი; დადგმ. სიმძლავრე – 50 მგვტ); სამგორის ქარის ელ.სადგური (4 მლნ აშშ დოლარი; დადგმ.სიმძლავრე – 8 მგვტ); „გარდაბნის ბიო-თბოელექტროსადგური“ (1,5 მლნ აშშ დოლარი; დადგმ. სიმძლავრე – 3,00 მგვტ).

წალკის მუნიციპალიტეტში, 2013-

წალკის კანიონზე მშენებარე ტურისტული ობიექტი

2021 წლებში, **გაზიფიცირებულია 2 501 აბონენტი.** ამ ეტაპზე სამუშაოები მიმდინარეობს მუნიციპალიტეტის 10 სოფელში (დაშბაში, კოხტა, ბეშთაშენი, იმერა, ბარეთი, სამადლო, ახალშენი, არსარვანი, საბეჭისი, თეჯისი), რითაც დამატებით 1 598 აბონენტი ისარგებლებს ბუნებრივი აირით. 2013-2017 წლებში, 2 300 აბონენტს დაუმონტაჟდა **ინდივიდუალური მრიცხველი**, რითაც მოსახლეობის ელექტროენერგიით უზრუნველყოფის საკითხი სრულად მოწესრიგდა.

ᲢᲣᲠᲘᲖᲛᲘ

„ქართული ოცნების“ გონივრული პოლიტიკის შედეგად, ტურიზმის სფეროს განვითარების თვალსაზრისით, შთამბეჭდავი შედეგები იქნა მიღწეული. 2012 წლის შემდეგ, გაორმაგდა საერთაშორისო ვიზიტორთა და მოგზაურთა რაოდენობა და 4,7 მილიონიდან 2019 წელს (პანდემიამდე) 9,4 მილიონს გაუთანაბრდა.

ტურიზმის განვითარების მიზნით, მუნიციპალიტეტში განხორციელდა რეგიონის ტურისტული რესურსებისა კვლევა და სრული ინვენტარიზაცია, მიმდინარეობს ტურისტული მარშრუტების კვლევის პროექტი.

წალკის ტურისტული პოტენციალის ათვისების მიზნით, განხორციელდა ავრანლოს კანიონამდე მიმავალი გზის მოწყობის სამუშაოები; დაშბაშის (წალკის) კანიონამდე მიმავალი გზის სამუშაოები; დაშბაშის (წალკის) კანიონის ბუნების ძეგლსა და მიმდებარე ტერიტორიაზე კეთილმოეწყო ტურისტული ინფრასტრუქტურა (შუშის ხიდი, ბილიკი, კოტეჯები და სხვა).

ბეშთაშენი-სამადლო-ახალშენის დამაკავშირებელი გზის დაგების სამუშაოები

- **„ქართული ოცნების“ გუნდის გეგმის თანახმად, საშუალოვადიან პერიოდში, 2025 წლისთვის, ქვეყანას 10 მლნ მოგზაური ეწვევა, ხოლო ტურიზმიდან მიღებული შემოსავალი 4.2 მილიარდ დოლარს გაუთანაბრდება;**
- **2030 წლისთვის საქართველო 13 მილიონ მოგზაურს უმასპინძლებს, ხოლო შემოსავლები 6,5 მილიარდ დოლარს მიაღწევს.**

ᲒᲐᲠᲔᲛᲝᲡ ᲓᲐᲪᲕᲐ ᲓᲐ ᲑᲣᲜᲔᲑᲠᲘᲕᲘ ᲠᲔᲡᲣᲠᲡᲔᲑᲘᲗ ᲡᲐᲠ�გᲔᲑᲚᲝᲑᲐ

„ქართული ოცნების“ ხელისუფლებაში მოსვლისთანავე, გარემოსდაცვითი ღონისძიებების თვალსაზრისით არაერთი რეფორმა გატარდა. ქვეყნის მასშტაბით, თუ 2012 წელს დაცული ტერიტორიები 519 ათასი ჰექტარი იყო, დღეისათვის 798 ათასი ჰექტარია. 2012-2020 წლებში, შეიქმნა 26 ახალი და გაფართოვდა 3 დაცული ტერიტორია.

2013-2020 წლებში, წალკის მუნიციპალიტეტში, ადგილობრივი მოსახლეობისთვის ინდივიდუალური საყოფაცხოვრებო სარგებლობის მიზნით, გაცემულია 12 ათასი კუბური მეტრი **მერქნული რესურსი.** რეგულარულად ხორციელდება მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე განთავსებული **ობიექტების ინსპექტირება.**

გარემოს ეროვნული სააგენტოს გეოლოგიის დეპარტამენტის მიერ ყოველწლიურად ხორციელდება სტიქიური გეოლოგიური პროცესების მონიტორინგი, ფორსმაჟორულ სიტუაციაში მდგომარეობის ოპერატიული შეფასება და რეკომენდაციების შემუშავება პრევენციული ღონისძიებების გატარების მიზნით.

- **სამომავლოდ გაგრძელდება ატმოსფერული ჰაერის, ნიადაგის და წყლის ხარისხის მონიტორინგისა და შეფასების სისტემების გაფართოება;**
- **გაგრძელდება სტიქიური გეოლოგიური პროცესების ყოველწლიური მონიტორინგი, შეფასდება გეოლოგიური საფრთხის ქვეშ არსებული დასახლებები და ოჯახების (კომლი) საკარმიდამო ნაკვეთები, საცხოვრებელი სახლები და ინფრასტრუქტურული ობიექტები, გაიცემა რეკომენდაციები გასატარებელი დამცავი ღონისძიებების შესახებ;**
- **გაგრძელდება გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის სისტემის გაძლიერება და ეფექტიანობის ამაღლება, დაგეგმილია ინოვაციური ტექნოლოგიების დანერგვა დარღვევათა პრევენციის, გამოვლენისა და აღკვეთის მიზნით („ცხელი წერტილების“ კონტროლი სამეთვალყურეო კამერებით, ახალი თაობის დრონების გამოყენებით და სხვა);**
- **გარემოსდაცვითი სტანდარტები თვისებრივად დაუახლოვდება ევროპულ მოთხოვნებს;**
- **ხელისუფლების გეგმის თანახმად, 2030 წლისთვის დაცული ტერიტორიების ფართობი 1 მილიონ ჰექტარს გაუთანაბრდება.**

ᲘᲜᲤᲠᲐᲡᲢᲠᲣᲥᲢᲣᲠᲐ ᲓᲐ ᲡᲐᲖᲝᲒᲐᲓᲝᲔᲑᲠᲘᲕᲘ ᲛᲝᲛᲡᲐᲮᲣᲠᲔᲑᲐ

2022-2023 წლებში წალკის მუნიციპალიტეტში ინფრასტრუქტურისა და საზოგადოებრივი მომსახურების გაუმჯობესება-განვითარებაზე განსაკუთრებული აქცენტი გაკეთდება.

2013-2020 წლებში, წალკაში, **ადგილობრივი მნიშვნელობის გზების** რეაბილიტაცია-მშენებლობა, ადგილობრივი და ცენტრალური ბიუჯეტიდან ჯამურად, 18 მლნ ლარით დაფინანსდა. აშენდა 1 ხიდი. **სტიქიით** დაზიანებული ინფრასტრუქტურის სარეაბილიტაციოდ სახელმწიფომ 273 ათასი ლარის კომპენსაცია გამოყო.

ხელისუფლების გეგმის თანახმად, მომდევნო (2021-2025) წლებში წალკის **ინტერნეტით უზრუნველყოფის** მიზნით, იგეგმება მაღალსიჩქარიანი ფართოზოლოვანი ქსელის მშენებლობა. შედეგად, მუნიციპალიტეტის 19 დასახლებულ პუნქტში მცხოვრებ 2 775 ოჯახს მაღალსიჩქარიან ინტერნეტზე წვდომა ექნება.

2014-2020 წლებში, წალკაში, **წყალმომარაგებისა და საკანალიზაციო ქსელის** განვითარებაზე, მუნიციპალური და ცენტრალური ბიუჯეტიდან, ჯამურად 5,3 მილიონ ლარზე მეტი დაიხარჯა.

2021-2022 წლებისთვის წალკის მუნიციპალიტეტში დაგეგმილია ან უკვე განხორციელების ფაზაშია შემდეგი ინფრასტრუქტურული პროექტები:

- აიაზმა-ნადრევანის დამაკავშირებელ გზაზე ბეტონის საფარის მოწყობა – 100 500 ლ;
- ბეშთაშენი-სამადლო-ახალშენის დამაკავშირებელ გზაზე ბეტონის საფარის მოწყობა – 1 928 792 ლ;
- სოფ. საბეჭისის სასმელი წყლის სისტემის მოწყობა – 282 924 ლ;
- სოფ. ბარეთი, ლივადისა და იმერის თემის ჭაბურღილებისა და რეზერვუარების მოწყობა – 152 964 ლ;
- სოფ. დაშბაშის ეკლესიამდე მიმავალი გზის რეაბილიტაცია – 2 064 080 ლ;
- ბერთა-ოზნის დამაკავშირებელ გზაზე ბეტონის საფარის მოწყობა – 781 178 ლ;
- თბილისი-წალკის ს/გზიდან სოფ.კოხტის ცენტრამდე ასფალტო/ბეტონის საფარის მოწყობა – 732 835 ლ;
- ქ. წალკის ქუჩების მოასფალტება – 352 632 ლ;
- ბერთა-ოზნის დამაკავშირებელ გზაზე ბეტონის საფარის მოწყობა – 568 509 ლარი;
- სოფ. ბეშთაშენის, აშკალის, ბურნაშეთისა და ჩოლიანის ჭაბურღილისა და ქსელის მოწყობა – 437 424 ლ;
- ქ. წალკაში, არისტოტელეს ქ. ტროტუარებისა და ასფალტო/ბეტონის საფარის მოწყობა – 633 722 ლ;
- სოფ. ბარეთში, არსარვანსა და თამალა-ხარაბაში გარეგანათების მოწყობა – 141003 ლ;
- სოფლის მხარდაჭერის პროგრამით, მუნიციპალიტეტის სოფლებში განხორციელდება 53 სხვადასხვა ინფრასტრუქტურული პროექტი – ჯამურად 572 000 ლ.

ᲘᲚᲘᲐ ᲡᲐᲑᲐᲫᲔ: „ᲛᲘᲜᲓᲐ, ᲩᲔᲛᲡ ᲛᲨᲝᲑᲚᲘᲣᲠ ᲬᲐᲚᲙᲐᲡ ᲣᲤᲠᲝ ᲛᲔᲢᲘ ᲡᲘᲙᲔᲗᲔ ᲛᲝᲕᲣᲢᲐᲜᲝ“

„ᲥᲐᲠᲗᲣᲚᲘ ᲝᲪᲜᲔᲑᲘᲡ“ ᲛᲔᲠᲝᲑᲘᲡ ᲙᲐᲜᲓᲘᲓᲐᲢ ᲘᲚᲘᲐ ᲡᲐᲑᲐᲫᲔᲡ ᲬᲐᲚᲙᲐᲨᲘ ᲒᲐᲜᲡᲐᲙᲣᲗᲠᲔᲑᲣᲚᲘ ᲬᲐᲠᲓᲒᲔᲜᲐ ᲐᲠ ᲡᲭᲘᲠᲓᲔᲑᲐ – ᲑᲝᲚᲝ ᲬᲚᲔᲑᲘᲐ ᲮᲐᲚᲮᲘᲡ ᲛᲘᲔᲠ ᲐᲠᲩᲔᲣᲚᲘ ᲛᲔᲠᲘᲐ ᲓᲐ, ᲠᲝᲒᲝᲠᲪ ᲐᲛᲑᲝᲑᲡ, ᲐᲠᲐᲔᲠᲗᲘ ᲛᲜᲘᲨᲕᲜᲔᲚᲝᲕᲐᲜᲘ ᲞᲠᲝᲔᲥᲢᲘᲪ ᲒᲐᲜᲐᲮᲝᲠᲪᲘᲔᲚᲐ. ᲐᲛᲑᲝᲑᲡ ᲘᲛᲐᲡᲐᲪ, ᲠᲝᲛ ᲓᲦᲔᲡ ᲛᲔᲠᲝᲑᲘᲡᲗᲕᲘᲡ ᲔᲠᲗᲐᲓᲔᲠᲗᲘ ᲛᲘᲖᲜᲘᲗ ᲘᲑᲠᲫᲕᲘᲡ – ᲡᲣᲠᲡ, ᲧᲕᲔᲚᲐ ᲓᲐᲬᲧᲔᲑᲣᲚᲘ ᲞᲠᲝᲔᲥᲢᲘ ᲓᲐᲐᲡᲠᲣᲚᲝᲡ ᲓᲐ ᲛᲨᲝᲑᲚᲘᲣᲠ ᲬᲐᲚᲙᲐᲡ ᲛᲔᲢᲘ ᲡᲘᲙᲔᲗᲔ ᲛᲝᲣᲢᲐᲜᲝᲡ.

ᲡᲮᲕᲐᲗᲐ ᲨᲝᲠᲘᲡ, ᲐᲛᲐᲕᲔ ᲛᲘᲖᲜᲘᲗ ᲛᲝᲕᲘᲓᲐ ᲗᲐᲕᲘᲡ ᲓᲠᲝᲖᲔ ᲞᲝᲚᲘᲢᲘᲙᲐᲨᲘ. ᲬᲚᲔᲑᲘᲡ ᲒᲐᲜᲛᲐᲕᲚᲝᲑᲐᲨᲘ ᲣᲨᲘᲨᲠᲝᲔᲑᲘᲡ ᲡᲐᲛᲡᲐᲮᲣᲠᲨᲘ, ᲡᲐᲙᲣᲗᲐᲠ ᲛᲝᲕᲐᲚᲔᲝᲑᲐᲡ ᲞᲐᲢᲘᲝᲡᲜᲐᲓ ᲐᲡᲠᲣᲚᲔᲑᲓᲐ, ᲛᲐᲒᲠᲐᲛ ᲠᲝᲒᲝᲠᲪ ᲙᲘ ᲥᲕᲔᲧᲐᲜᲐᲨᲘ ᲣᲡᲐᲛᲐᲠᲗᲚᲝᲑᲐᲛ ᲓᲐᲘᲡᲐᲓᲒᲣᲠᲐ, ᲞᲝᲚᲘᲢᲘᲙᲣᲠᲐᲓ ᲒᲐᲐᲥᲢᲘᲣᲠᲔᲑᲐ ᲒᲐᲓᲐᲬᲧᲕᲘᲢᲐ. ᲐᲛᲐᲧᲝᲑᲡ, ᲠᲝᲛ ᲡᲬᲝᲠᲘ ᲒᲐᲓᲐᲬᲧᲕᲔᲢᲘᲚᲔᲑᲐ ᲛᲘᲘᲦᲝ, ᲠᲝᲪᲐ ᲥᲕᲔᲧᲐᲜᲐᲨᲘ ᲣᲐᲚᲢᲔᲠᲜᲐᲢᲘᲕᲝ „ᲥᲐᲠᲗᲣᲚᲘ ᲝᲪᲜᲔᲑᲘᲡ“ ᲒᲣᲜᲓᲘᲡ ᲬᲔᲕᲠᲘ ᲒᲐᲮᲓᲐ. ᲒᲣᲜᲓᲘᲡ ᲬᲔᲕᲠᲝᲑᲘᲡ ᲛᲘᲖᲔᲖᲐᲓ ᲘᲛᲐᲡ ᲐᲡᲐᲮᲔᲚᲔᲑᲡ, ᲠᲝᲛ „ᲥᲐᲠᲗᲣᲚᲘ ᲝᲪᲜᲔᲑᲘᲡᲗᲕᲘᲡ“ ᲛᲗᲐᲕᲐᲠᲘ ᲦᲘᲠᲔᲑᲣᲚᲔᲑᲐ ᲐᲓᲐᲛᲘᲐᲜᲘ ᲓᲐ ᲛᲘᲡᲘ ᲣᲤᲚᲔᲑᲔᲑᲘᲡ ᲓᲐᲪᲕᲐᲐ. ᲒᲣᲜᲓᲛᲐ ᲙᲘ, ᲛᲘᲡᲘ ᲐᲖᲠᲘᲗ, ᲜᲓᲝᲑᲐ ᲘᲡᲔᲕ ᲛᲐᲡ ᲘᲛ ᲒᲐᲙᲔᲗᲔᲑᲣᲚᲘ ᲡᲐᲥᲛᲔᲔᲑᲘᲡ ᲒᲐᲛᲝ ᲒᲐᲛᲝᲣᲪᲮᲐᲓᲐ, ᲠᲝᲛᲚᲔᲑᲘᲪ, 2021 ᲬᲚᲘᲡ 2 ᲝᲥᲢᲝᲛᲑᲠᲘᲡ ᲐᲓᲒᲘᲚᲝᲑᲠᲘᲕᲘ ᲗᲕᲘᲗᲛᲛᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝᲑᲘᲡ ᲐᲠᲩᲔᲕᲜᲔᲑᲖᲔ ᲘᲚᲘᲐ ᲡᲐᲑᲐᲫᲔᲡ „ᲡᲐᲕᲘᲖᲘᲢᲝ ᲑᲐᲠᲐᲗᲐᲓ“ ᲒᲐᲛᲝᲐᲓᲒᲔᲑᲐ.

დაიბადა 1965 წლის 18 სექტემბერს, სოფელ რეხაში. აქვე დაამთავრა საშუალო სკოლა, 1991 წელს კი – ქალაქ კიროვის სასოფლო სამეურნეო ინსტიტუტი.

1992 წელს დაინიშნა წალკის სამხედრო კომისარიატის სამხედრო სპეციალისტად;

1993-1999 წლებში მუშაობდა საქართველოს სახელმწიფო უშიშროების სამინისტროს წალკა-თეთრიწყაროს განყოფილებაში სხვადასხვა თანამდებობაზე; 1996-1997 წლებში სწავლობდა საქართველოს სახელმწიფო უშიშროების სამინისტროს აკადემიაში.

1999-2003 წლებში მუშაობდა საქართველოს სახელმწიფო უშიშროების სამინისტროს წალკა-თეთრიწყაროს განყოფილების უფროსად. 2003-2011 წლებში იყო საქართველოს შსს-ს კონტრდაზვერვის დეპარტამენტის აღმოსავლეთის რეგიონული სამმართველოს წალკა-თეთრიწყაროს განყოფილების უფროსი.

2011-2013 წლებში მუშაობდა საქართველოს შსს სტრატეგიული მილსადენის დაცვის დეპარტამენტის ოპერატიული სამმართველოს პირველი განყოფილების უფროსის მოადგილედ. 2013-2017 წლებში იყო წალკის მუნიციპალიტეტის გამგებელი.

2017 წლის ნოემბრიდან დღემდე გახლავთ წალკის მუნიციპალიტეტის მერი.

ჰყავს მეუღლე და ორი შვილი.

– ბატონო ილია, თქვენი აზრით, გუნდმა ნდობა კვლავ თქვენ რატომ გამოგიცხადათ და რატომ ხართ დღემდე ამ გუნდის წევრი?

– ნდობის კიდევ ერთხელ გამოცხადება ჩემთვის უდიდესი პატივია. ვფიქრობ, გუნდმა ეს გადაწყვეტილება იმიტომ მიიღო, რომ გუნდური მოთამაშე ვარ და ჩემს მშობლიურ მუნიციპალიტეტში, არაერთი მნიშვნელოვანი პროექტიც განვახორციელეთ. რაც შეეხება იმას, თუ რატომ ვარ დღემდე „ქართული ოცნების“ წევრი, პასუხი მარტივია – „ქართული ოცნება“ გახლავთ პარტია, რომლისთვისაც ადამიანი არის მთავარი ღირებულება, არ ღალატობს პრინციპებს და თანმიმდევრობით მიჰყვება დასახული მიზნების განხორციელებას. სწორედ ეს გარემოებები განაპირობებს, რომ მე გახლავართ ამ გუნდის ერთგული წევრი.

– მუნიციპალიტეტში განხორციელებული პროექტები ახსენეთ. მათგან ყველაზე მნიშვნელოვანი რომელია?

– წალკაში, 2018 წლიდან დღემდე მართლაც არაერთი პროექტი განხორციელდა და ყველა მათგანი მნიშვნელოვანია. სოფლებში წყალმომარაგების სისტემები მოვაწყვეთ და მოვაწესრიგეთ, ასევე, მოვაწესრიგეთ საგზაო ინფრასტრუქტურა – განხორციელდა ზოგან გზის მოხრეშვის, ზოგან კი ბეტონის საფარის მოწყობის სამუშაოები, სოფელ ოზნში სპორტული დარბაზის რეაბილიტირება განვახორციელეთ, 10 სოფელში რიტუალების სახლების სარეაბილიტაციო სამუშაოები ჩავატარეთ, არაერთ სოფელში შემოვღობეთ სასაფლაოები, რაც ადგილობრივი მოსახლეობის მოთხოვნა იყო, სოფლებში მოვაწყვეთ მინიმოედნები, გავაკეთეთ გარეგანათება, ქალაქ წალკაში კორპუსები გადავხურეთ, ახალგაზრდული სახლების რეაბილიტაცია მოვახდინეთ, ქალაქ წალკაში ახალი სასწრაფოს შენობა გვაქვს, საბავშვო ბაღები კეთილმოვაწყვეთ, ამბულატორიების რეაბილიტაცია განვახორციელეთ, ბარეთში კი ახალი ამბულატორია ავაშენეთ; განვახორციელეთ საჯარო სკოლების რეაბილიტაცია და სველი წერტილები მოვაწესრიგეთ, ბოლო წლებში განხორციელებული ყველა პროექტი მნიშვნელოვანია, თუმცა შეიძლება გამოვყოთ წყალმომარაგების კუთხით განხორციელებული პროექტები, რომლებითაც საბოლოოდ გადაიჭრა დაბა თრიალეთის, სოფლების: ავრანლოს, ლივადის, ბეშთაშენის, იმერის, საბეჭისის, კავთის, წინწყაროს, კუშის, კოხტის, ხარების, კიზილ-კილისისა და ოზნის სასმელი წყლით უზრუნველყოფის საკითხები. ასევე გამოსაყოფია სოფლების დამაკავშირებელი 60 კმ სიგრძის საავტომობილო გზების ასფალტის საფარის და ბეტონის საფარის მოწყობის სამუშაოები.

– როგორ ჩანს, მნიშვნელოვანი პროექტების განხორციელებაში პანდემიამ ხელი ვერ შეგიშალათ. კოვიდ-19-მა რამდენად შეაფერხა მუნიციპალიტეტში ტურიზმის განვითარება, რაც წალკისთვის უმნიშვნელოვანესია?

– ტურიზმი წალკის განვითარებისთვის მართლაც ერთ-ერთი პრიორიტეტული მიმართულებაა. პანდემია გლობალური პრობლემაა და მან ამ სფეროში გარკვეული პრობლემები შექმნა. სამწუხაროდ, გამონაკლისი არც საქართველო და შესაბამისად, არც წალკაა. პანდემიის მიუხედავად, ჩვენ მიერ დასახული ინფრასტრუქტურული პროექტების კოვიდრეგულაციების სრული დაცვით განხორციელება არ შენელებულა. ეს ყველაფერი ხელს შეუწყობს ტურიზმის, მათ შორის შიდა ტურიზმის განვითარებას.

ზოგადად, ტურიზმის გარდა, წალკის მუნიციპალიტეტს დიდი პოტენციალი გააჩნია სოფლის მეურნეობის განვითარების მიმართულებით. კერძოდ: მეკარტოფილეობის, მემარცვლეობის, მეცხოველეობისა და აგროტურიზმის განვითარების კუთხით. ზემოაღნიშნული პოტენციალის რეალიზაციას ხელს შეუწყობს ქვეყნის ეკონომიკის ზრდა, შესაბამისად ადგილობრივი ბიუჯეტის საკუთარი შემოსავლების ზრდა და ის სახელმწიფო პროგრამები, რომლებიც ზემოაღნიშნული მიმართულებებით ხორციელდება.

– განხორციელებული პროექტების მიუხედავად, ალბათ წალკაში დღე-

საც არაერთი გამოწვევაა. რამდენად ხშირი შეხვედრები გქონდათ მოსახლეობასთან და რა საჭიროებები აქვთ დღეს წალკელებს?

– ადგილობრივ მოსახლეობასთან მაქვს სისტემატური, საქმიანი ურთიერთობა. მოსახლეობის უმრავლესობის გადაწყვეტილებით, ვარჩევთ პრიორიტეტულ ინფრასტრუქტურულ პროექტებს, ავსახავთ მათ მუნიციპალიტეტის ბიუჯეტში და ვახორციელებთ. აღნიშნული შეხვედრები რეგულარულად ტარდება როგორც ადგილზე სოფლად, ასევე მერიის ადმინისტრაციულ შენობაში. საკითხთა წრე, რომელთა მოგვარებასაც მოსახლეობა ითხოვს ფართო და მრავალფეროვანია, ეხება, როგორც დასახლებების საზოგადო პრობლემებს, ასევე ინდივიდუალურ საკითხებს. წალკის მოსახლეობას ვპირდები, რომ ჩვენი გუნდის მიერ დაწყებული და დაგეგმილი პროექტები ყველა მიმართულებით სრულყოფილად განხორციელდება, ეს ეხება: წყალმომარაგებას, საგზაო ინფრასტრუქტურის განვითარებას, საჯარო სკოლების რეაბილიტაციას და ყველა ადმინისტრაციულ ერთეულში საბავშვო ბაღებისა და სპორტული მოედნების მოწყობას.

– წალკის მოსახლეობის ერთ-ერთ გამოწვევად ისევ რჩება ენის ბარიერი თუ ამ მიმართულებით რაიმე მნიშვნელოვანი სიახლეა მუნიციპალიტეტში?

– მუნიციპალიტეტში ეთნიკური უმცირესობების ერთ-ერთ გამოწვევად ისევ რჩება ენის ბარიერი, თუმცა ამ მიმართულებით განათლების სამინისტროს თაოსნობით გადადგმულია ქმედითი ნაბიჯები. ყველა არაქართულენოვან საჯარო სკოლაში, პროგრამის – „ასწავლე საქართველოსთვის“ და „ქართული, როგორც მეორე ენა“ ფარგლებში, მივლინებულია ქართული ენისა და ლიტერატურის პედაგოგები. ასევე, მუნიციპალიტეტში ფუნქციონირებს სსიპ „ზურაბ ჟვანიას სახელობის სახელმწიფო ადმინისტრირების სკოლა“, რომელიც სისტემატურად ახორციელებს მუნიციპალიტეტში მცხოვრები ეთნიკური უმცირესობების გადამზადებას ქართულ ენაში. სკოლამდელი აღზრდის დაწესებულებებში, რომლებიც აშენდა ეთნიკური უმცირესობებით დასახლებულ სოფლებში, სწავლება მიმდინარეობს სახელმწიფო ენაზე. დროთა განმავლობაში შედეგი იქნება და თამამად ვიტყვით, რომ წალკა ამ გამოწვევის წინაშე აღარ დგას. ეს ჩემი ერთ-ერთი მიზანია.

– ბატონო ილია, ისე, თავის დროზე, უშიშროების სამსახურიდან პოლიტიკაში მოსვლის მიზანი რა იყო?

– უშიშროებაში 1993 წლიდან ვმუშაობდი. 1997 წელს დავამთავრე უშიშროების აკადემია და შემდეგ წალკა-თეთრიწყაროს განყოფილების უფროსად დამნიშნეს. მოგვიანებით, კონტრდაზვერვის სამსახურსაც ვხელმძღვანელობდი. ამაყი ვარ, რომ ჩემს ქვეყანას პირნათლად ვემსახურებოდი. პოლიტიკაში არ ვერეოდი, მაგრამ როგორც რიგით მოქალაქეს, წინა ხელისუფლების მიმართ პროტესტი გამიჩნდა. პროტესტი განსაკუთრებით მას შემდეგ გამიმძაფრდა, როცა ცნობილი გახდა რა ხდებოდა ციხეებში, როგორ ექცეოდა საკუთარ მოქალაქეებს ხელისუფლება, გამეფდა ტოტალური შიში... მოკლედ, თავის დროზე, პოლიტიკაში მოსვლა ბევრმა ფაქტორმა გადამაწყვეტინა და დღითიდღე ვრწმუნდები – სწორი გადაწყვეტილება მივიღე, რომ „ქართული ოცნების“ წევრი გავხდი. დღეს სახელმწიფოს მართავს ისეთი გუნდი, რომელიც, დარწმუნებული ვარ, მცდარ ნაბიჯებს არასოდეს გადადგამს.

– იმაშიც დარწმუნებული ხართ, რომ 2 ოქტომბერს, ადგილობრივი თვითმმართველობის არჩევნებზე, წალკის მოსახლეობა მხარს თქვენ დაგიჭერთ?

– დარწმუნებული ვარ, წალკის მოსახლეობა ნდობას ისევ გამომიცხადებს. მუნიციპალიტეტის საკეთილდღეოდ დაწყებული საქმეების ბოლომდე მისაყვანად მოსახლეობისაგან ველი მხარდაჭერას.

– წინასაარჩევნო მარათონში მხარს ალბათ ოჯახიც გიჭერთ. გიწონებენ გადაწყვეტილებას, ისევ იბრძოლოთ მერის თანამდებობისთვის?

– ოჯახის წევრების დიდ მხარდაჭერასა და თანადგომას ვგრძნობ. მყავს მეუღლე მარინა საბაძე, რომელიც ჩემი თანაკლასელი იყო. ფაქტობრივად, ერთად გავიზარდეთ. სკოლის დამთავრების შემდეგ სწავლა განვაგრძეთ დედაქალაქში. შემდეგ გავიარე სამხედრო სავალდებულო სამსახური, დავამთავრე ინსტიტუტი და დავიწყე საქმიანობა მშობლიურ წალკაში. მარინამაც დაამთავრა საქართველოს პოლიტექნიკური ინსტიტუტი და მანაც დაიწყო შრომითი საქმიანობა წალკაში. პროფესიით ინჟინერია, ამჟამად კი, დიასახლისი გახლავთ. ორი შვილი გვყავს. ბესომ ტექნიკური უნივერსიტეტის საერთაშორისო ურთიერთობების ფაკულტეტი დაამთავრა, თამარი კი, ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში, ინგლისური ენის ფილოლოგის სპეციალობას დაეუფლა. ამჟამად, ქართულ-ამერიკული სკოლის ინგლისური ენის პედაგოგია. მიუხედავად იმისა, რომ ოჯახისთვის დრო ნაკლებად მრჩება, მათ ჩემი გადაწყვეტილება არ გაუპროტესტებიათ. პირიქით, მაქსიმალურად მიდგანან გვერდით და მგულშემატკივრობენ. ოჯახი ჩემი სიძლიერეა. მიხარია, რომ ცხოვრების ყველა ეტაპზე, ჩემი ყველა გადაწყვეტილების დროს, ოჯახის წევრები ჩემ გვერდით დგანან. ასეა ახლაც, მით უმეტეს, იციან, ამ საარჩევნო მარათონში რა მიზნით ჩავერთე – მინდა, ჩემს მშობლიურ წალკას, კიდევ უფრო მეტი სიკეთე მოვუტანო.

ჯანმრთელობის დაცვა

„ქართული ოცნებისთვის“ უმთავრესი ღირებულება არის ადამიანი, ხოლო საქმიანობის უმნიშვნელოვანესი პრინციპი – ადამიანზე, მის ღირსებაზე, სიცოცხლესა და ჯანმრთელობაზე ზრუნვა. ხარისხიანი და საყოველთაოდ ხელმისაწვდომი, სოციალური სამართლიანობის პრინციპზე დაფუძნებული ჯანმრთელობის დაცვის სისტემის შენარჩუნება და შემდგომი განვითარება „ქართული ოცნების“ ერთ-ერთი უმთავრესი პრიორიტეტია.

2012 წლის შემდეგ უპრეცედენტოდ, 4,5-ჯერ გაიზარდა ჯანდაცვის დაფინანსება.

2013 წელს **საყოველთაო ჯანდაცვის პროგრამის** ამოქმედებით, „ქართულმა ოცნებამ“ საფუძველი ჩაუყარა ჯანდაცვის ხარისხიან სერვისებზე უნივერსალურ ხელმისაწვდომობას. 2017 წლიდან განისაზღვრა ბენეფიციარების შემოსავლების მიხედვით დიფერენციაციის ახალი კრიტერიუმები. შედეგად, 40%-დან 99.9%-მდე გაიზარდა მოსახლეობის სერვისებით მოცვა, დაფინანსდა 8,6 მლნ-ზე მეტი შემთხვევა (2,8 მლნ ბენეფიციარი), რაზეც 4,6 მლრდ ლარზე მეტი გამოიყო. 2013-2020 წლებში, საყოველთაო ჯანდაცვის პროგრამით, წალკის მუნიციპალიტეტზე გამოყოფილი 15 836 897 ლარით დაფინანსდა 22 286 შემთხვევა, მათ შორის: **გეგმური ამბულატორიული** (922 393,9 ლარით 82 227 ბენეფიციარი), **გადაუდებელი ამბულატორიული** (904 949 ლარით 10 688-ზე მეტი შემთხვევა), **გადაუდებელი სტაციონარული** (10 133 677 ლარით 5985 შემთხვევა), **გეგმური ქირურგიული** (2 513 951 ლარით 2 321 შემთხვევა), **მშობიარობა და საკეისრო კვეთა** (1 122 565 ლარით 1 986 შემთხვევა) და **ქიმიო, ჰორმონო და სხივური თერაპია** (547 783 ლარით 979 შემთხვევა). გაიზარდა ონკოლოგიური პაციენტების ქიმიოთერაპია/სხივური თერაპიის კომპონენტში არსებული ლიმიტი 8 000 ლარის ოდენობით.

ქრონიკული დაავადების მქონე მოწყვლადი ჯგუფებისთვის მედიკამენტებზე ხელმისაწვდომობის პროგრამა ამოქმედდა სოციალურად დაუცველი პირების (სარეიტინგო ქულა 100 ათასამდე), საპენსიო ასაკის მოქალაქეებისა და შშმ ბავშვებისთვის, ვეტერანებისა და გამყოფი ხაზის სოფლების მოსახლეობისთვის. 2017-2021 წლებში (ივლისის მდგომ.), პროგრამით, წალკის მუნიციპალიტეტში დაფინანსდა 510 ბენეფიციარი (34 344 ლარი).

2012 წლის შემდეგ, 3,4-ჯერ – 29,0 მილიონი ლარიდან 100,7 მილიონ ლარამდე გაიზარდა სახელმწიფო ბიუჯეტიდან **საზოგადოებრივი ჯანდაცვის დაფინანსება,** მათ შორის, უპრეცედენტოდ, 7-ჯერ გაიზარდა **იმუნიზაციის პროგრამის ბიუჯეტი** (24.1 მლნ ლარი შეადგინა). სახელმწიფო უზრუნველყოფს 13 დაავადების პრევენციას, წარმატებით დაინერგა 5 ახალი ვაქცინა. იმუნიზაციით მიზნობრივი ჯგუფის მოცვის მაჩვენებელი წალკის მუნიციპალიტეტში – 83.7%-ია.

ტუბერკულოზის ეროვნული პროგრამით განხორციელებული ღონისძიებების შედეგად,. უკანასკნელ წლებში შემცირდა ტუბერკულოზის გავრცელება – 2013 წლის შემდეგ, **წალკაში,** სტაციონარული მკურნალობით 42-მა (113 757 ლარი), ამბულატორიული მომსახურებით 435-მა პაციენტმა (37 541 ლარი) ისარგებლა.

დედათა და ბავშვთა ჯანმრთელობის სფეროში ხელისუფლების მხრიდან გატარებული თანმიმდევრული პოლიტიკის შედეგად, 2017 წელს დაფიქსირდა დედათა სიკვდილობის ყველაზე დაბალი მაჩვენებელი, წინა წლებთან შედარებით (13.1/100 000 ცოცხალშობილზე). 2018 წლიდან 8-მდე გაიზარდა ვიზიტების რაოდენობა ორსულთათვის. 2014 წლიდან ყველა ორსული უზრუნველყოფილია ფოლიუმის მჟავითა და რკინის პრეპარატით. 2013-2020 წლებში, **წალკის მუნიციპალიტეტში** ანტენატალური სერვისი მიიღო 2 470-მა ორსულმა (147 605 ლ), მედიკამენტები – 582-მა.

2015 წლიდან საქართველოში, მსოფლიოში პირველად, დაიწყო **C ჰეპატიტის ელიმინაციის (აღმოფხვრის) პროგრამა** (21,7 მლნ ლარი). პროგრამა მოიცავს საქართველოს მოქალაქეებისათვის უფასო სკრინინგს, დაავადების დიაგნოსტიკასა და კომპანია „გილეადის“ დაფინანსებით C ჰეპატიტით დაავადებული პაციენტების უფასო მკურნალობას უახლესი თაობის ძვირადღირებული მედიკამენტებით. პროგრამის დაწყებიდან 2021 წლის 1 მაისამდე, გამოკვლეულია 2,3 მლნ ბენეფიციარი, მკურნალობაში ჩაერთო 74 ათასზე მეტი და დაასრულა 70 ათასზე მეტმა პირმა, მიღწეულია უპრეცედენტო შედეგი – სრულად განიკურნა დაავადებულთა 98,9%, გადარჩა 68 ათასი ადამიანის სიცოცხლე. საქართველო C-ჰეპატიტთან ბრძოლაში გლობალურ ლიდერადაა აღიარებული. **წალკის მუნიციპალიტეტიდან** მკურნალობასა და სადიაგნოსტიკო კვლევებში ჩართული იყო 150 პირი (27 956 ლ).

2012 წლის შემდეგ, წალკის მუნიციპალიტეტის მოსახლეობისთვის მნიშვნელოვნად გაიზარდა **სამედიცინო მომსახურების დაფინანსება პრიორიტეტულ სფეროებში,** მათ შორის: ფსიქიკური ჯანმრთელობის, დიაბეტის მართვის, დიალიზის და თირკმლის ტრანსპლანტაციის, იშვიათი დაავადებების მქონე და მუდმივ ჩანაცვლებით მკურნალობას დაქვემდებარებულ პაციენტთა მკურნალობის, პირველადი და გადაუდებელი სამედიცინო დახმარების უზრუნველყოფის, რეფერალური მომსახურების პროგრამების დაფინანსება. **რეფერალური მომსახურების პროგრამის განვითარების შედეგად,** გაიზარდა სტიქიური უბედურებების, კატასტროფების, საგანგებო სიტუაციების, კონფლიქტურ რეგიონებში დაზარალებულ მოქალაქეთა და საქართველოს მთავრობის მიერ განსაზღვრული სხვა შემთხვევების დროს მოსახლეობის სამედიცინო დახმარების მიწოდება. წალკაში, 2013-2021 წლებში სულ 151 შემთხვევა, 389 361 ლარით დაფინანსდა.

2013 წლიდან ხორციელდება პირველადი ჯანდაცვის განახლებული ქსელის მოწყობა. პირველადი ჯანდაცვისა და სოფლის ექიმის როლის გაძლიერების მიზნით, 2014 წლიდან სახელმწიფოს სრული კომპეტენცია გახდა **„სოფლის ექიმის“ პროგრამის** მართვა. 2014 წლის მაისიდან 30%-ით გაიზარდა **სოფლის ექიმებისა და ექთნების ხელფასი;** 2019 წელს „სოფლის ექიმის“ სახელმწიფო პროგრამაში მონაწილე სოფლის ექიმები/ექთნები გადავიდნენ სსიპ საგანგებო სიტუაციების კოორდინაციისა და გადაუდებელი დახმარების ცენტრის მართვაში, სახელმწიფო აფინანსებს მათი საქმიანობისათვის აუცილებელ ხარჯებს. მიკრობიზნესის სტატუსის მქონე ფიზიკურ პირად დარეგისტრირების შემთხვევაში, სოფლის ექიმები/ექთნები თავისუფლდებიან საშემოსავლო გადასახადისგან. **წალკის მუნიციპალიტეტს 28 სოფლის ექიმი და ექთანი ემსახურება.**

ᲘᲜᲤᲠᲐᲡᲢᲠᲣᲥᲢᲣᲠᲣᲚᲘ ᲞᲠᲝᲔᲥᲢᲔᲑᲘ

2014-2020 წლებში, წალკის მუნიციპალიტეტში, განხორციელდა/მიმდინარეობს შემდეგი ინფრასტრუქტურული პროექტები: ამბულატორიების რეაბილიტაცია სოფლებში – აიაზმა (21 916 ლ), ხაჩკოვი (16 780 ლ), აშკალი (14 393 ლ), არსარვანი (18 972 ლ), სამება (18 972 ლ). ოზნა (20 233 ლ), კოხტა (1 658 ლ), დარაკოვი (16 666 ლ). ქ. წალკაში სასწრაფო სამედიცინო დახმარების შენობის მშენებლობა (148 837 ლ), ბარეთის ამბულატორიის სამშენებლო სამუშაოები (46 222 ლ).

2013 წელთან შედარებით, გაიზარდა **მუნიციპალიტეტის ბიუჯეტიდან ჯანმრთელობის დაცვის სფეროს** დაფინანსება. 2020 წელს ჯანმრთელობის დაცვის ხარჯებმა და არაფინანსური აქტივების ზრდამ 76,4 ათასი ლარი შეადგინა (2013 წელს 37,0 ათასი ლარი იყო).

მუნიციპალიტეტის მიერ ხორციელდება ავადმყოფთა სოციალური დაცვის პროგრამა, რომლის ფარგლებშიც ფინანსდება ბავშვების, იძულებით გადაადგილებული ოჯახების გადაუდებელი სამედიცინო მომსახურების დაფინანსება/თანადაფინანასება.

ხარისხიანი და ხელმისაწვდომი სამედიცინო მომსახურების უზრუნველსაყოფად:

- გაიზრდება მოსახლეობის ხელმისაწვდომობა ჯანმრთელობის დაცვის ხარისხიან სერვისებზე და სამკურნალო საშუალებებზე;
- გაიზრდება ჯანმრთელობის დაცვის სფეროში დასაქმებული პერსონალის შრომის ანაზღაურება და უწყვეტ განათლებაზე ხელმისაწვდომობა;
- საყოველთაო ჯანდაცვის პროგრამით, კვლავ უზრუნველყოფილი იქნება სამედიცინო სერვისების ფინანსური და გეოგრაფიული ხელმისაწვდომობა, მიზნობრივი ჯგუფები უზრუნველყოფილნი იქნებიან შესაბამისი სამედიცინო მომსახურებით და სამკურნალო მედიკამენტებით;
- განხორციელდება ეფექტიანი სახელმწიფო პროგრამები საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის და პრიორიტეტულ სფეროებში მუნიციპალიტეტის მოსახლეობისათვის სამედიცინო მომსახურების მისაწოდებლად;
- გაიზრდება ჯანმრთელობის დაცვის სახელმწიფო პროგრამების მიზნობრიობა და ეფექტიანობა ადგილობრივი ხელისუფლების ჩართულობით;
- განხორციელდება ჯანდაცვის სფეროს უმთავრესი პრიორიტეტის – პირველადი ჯანდაცვის სისტემის რეფორმის მომდევნო ეტაპი. გაიზრდება სისტემის „მეკარიბჭის“ ფუნქცია – უზრუნველყოფილი იქნება მოსახლეობის ავადობის ადრეული გამოვლენა და შეკავება;
- გაიზრდება სოფლის ექიმისა და ოჯახის ექიმის როლი და მნიშვნელობა;
- გაიზრდება მუნიციპალიტეტის მხრიდან ჯანმრთელობის დაცვის სფეროს დაფინანსება;
- დაიხვეწება და გაფართოვდება ჯანმრთელობის დაცვის მუნიციპალური პროგრამები.

ᲡᲝᲪᲘᲐᲚᲣᲠᲘ ᲓᲐᲪᲕᲐ

2012 წლის შემდეგ, 2,7-ჯერ – 1,7 მილიარდიდან 4,7 მილიარდ ლარამდე გაიზარდა სოციალური დაცვის სფეროს დაფინანსება.

2012 წლის შემდეგ, ეტაპობრივად გაიზარდა სახელმწიფო პენსიის ოდენობები: 2012 წლისათვის საპენსიო ასაკის პირთა პენსია 100 ლარი იყო, 2020 წლის იანვრიდან 2,2-ჯერ მეტი – 220 ლარი, **70 წლის და მეტი ასაკის მოქალაქეთა პენსია** – 250 ლარი; 2021 წლიდან პენსიის ოდენობა 240 ლარით განისაზღვრა, 70 წელს გადაცილებულთა კი -275 ლარით. 2016 წლიდან განისაზღვრა პენსიის დანამატი **მაღალმთიან დასახლებაში მუდმივად მცხოვრები მოქალაქეებისათვის**, რაც შეადგენს ასაკით პენსიის ოდენობის 20%-ს (264 ლარის ნაცვლად 288 ლარი, ხოლო მთაში მცხოვრები 70 წლის და მეტი ასაკის პენსიონერი – 330 ლარი). დანამატს იღებენ მაღალმთიან დასახლებაში მუდმივად მცხოვრები სოციალური პაკეტის მიმღები პირები (დანამატი – სოციალური პაკეტის 20%). 2017 წლის იანვრიდან გათვალისწინებულია მაღალმთიანი აბონენტის (საყოფაცხოვრებო მომხმარებლის) მიერ მაღალმთიან დასახლებაში მოხმარებული ელენერგიის ყოველთვიური საფასურის 50%-ის ანაზღაურება (არა უმეტეს 100 კვტ/სთ). წალკის მუნიციპალიტეტში სახელმწიფო პენსიის მიმღები (01.04.2021 წ. მდგომ.) 4354 პირია. 2012 წლის შემდეგ, პენსიების ანაზღაურებაზე გაწეული ხარჯი 3,3-ჯერ – 3 602 981-დან 12 013 570 ლარამდე გაიზარდა, 2013-2021 წ.წ. – სულ 68 613 812 ლარი. 2013 წლიდან დაზუსტდა **სახელმწიფოს წინაშე განსაკუთრებული სამსახურის** გავლის, აგრეთვე ამ პირთა მიერ შესაბამისი ასაკის მიღწევის, **შესაძლებლობის შეზღუდვისა** და **გარდაცვალების გამო** გასაცემი კომპენსაციის ოდენობა. წალკაში სახელმწიფო კომპენსაციის მიმღები (01.04.2021 მდგომ.) 25 პირია. 2012 წლის შემდეგ, კომპენსაციებზე გაწეული ხარჯი 2,9-ჯერ – 49 360-დან 145 294 ლარამდე გაიზარდა, 2013-2021 წლებში სულ სახელმწიფო კომპენსაციებზე 960 361 ლარი გაიცა.

მოსახლეობის მიზნობრივი ჯგუფების სოციალური დახმარების პროგრამის ფარგლებში, სოციალურად დაუცველი ოჯახების მონაცემთა ბაზაში რეგისტრირებული, სიღარიბის ზღვარს ქვევით მყოფი ოჯახები უზრუნველყოფილნი არიან მიზნობრივი სოციალური დახმარებით – საარსებო შემწეობით. პროგრამით ასევე გაიცემა: ორსულობის, მშობიარობისა და ბავშვის მოვლის, ახალშობილის შვილადაყვანის გამო დახმარების, ლტოლვილთა და დევნილთათვის შემწეობების, შრომითი მოვალეობის შესრულებისას მიყენებული ზიანის ანაზღაურება და სხვ. შემწეობები. წალკაში სოციალური დახმარებით უზრუნველყოფილია სიღარიბის ზღვარსქვემოთ მყოფი 1347 ოჯახი (1.04.2021 წ. მდგომ.). 2012 წლის შემდეგ, საარსებო შემწეობებზე გაწეული ხარჯი 10,9-ჯერ – 242 ათასიდან 2644 ათას ლარამდე გაიზარდა, სულ, 2013-2021 წ.წ, საარსებო შემწეობაზე დაიხარჯა 11 470 ათასი ლარი, მათ შორის პენსიონრებზე – 1705 ათასი, შშმ პირებზე – 613 ათასი, ბავშვებზე – 5 715 ათასი ლარი. **შშმ პირები, მარჩენალდაკარგულები და სხვა სოციალურ კატეგორიებს მიკუთვნებულ პირთა წრე** ყოველთვიურად უზრუნველყოფილია სოციალური პაკეტით – **წალკაში** სოციალური პაკეტით სარგებლობს 569 მიზნობრივი ჯგუფი (01.04.2021 წ. მდგომ.), 2012 წლის შემდეგ, გაწეული ხარჯი 7,3-ჯერ – 138 972-დან 138 972 ლარამდე გაიზარდა. 2013-2021 წლებში, სულ დაიხარჯა 6 119 127 ლარი.

წალკის მუნიციპალიტეტში 200 დევნილია (01.04.2021 წ. მდგომ.), 2012 წლის შემდეგ 82 628-დან 112 275 ლარამდე გაიზარდა დევნილთა შემწეობებზე გაწეული ხარჯი. 2013-2021 წლებში სულ გაცემულია 950 550 ლარი. **დევნილებზე** ზრუნვა, მათი განსახლება და სოციალურ-ეკონომიკური პირობების გაუმჯობესება სახელმწიფოს ერთ-ერთი უმთავრესი პრიორიტეტია. 2013 წლიდან, განსახლების კრიტერიუმების შესაბამისად, დევნილებს ახალაშენებულ კორპუსებში ბინები და სოფლად სახლები გადაეცემათ. 2013 წლიდან (2021 წლის ივლისის მონაცემებით), საქართველოს მასშტაბით, განსახლების პროგრამებით, საცხოვრებელი ფართი 23 068-მდე დევნილ ოჯახს გადაეცა, მათგან წალკაში დაკმაყოფილდა 37 ოჯახი – პროექტით „სოფლად სახლი“ სახელმწიფომ სახლი 17 ოჯახს შეუსყიდა; სახელმწიფო საკუთრებაში არსებული ფართი 20 ოჯახს დაუკანონდა. საქართველოს მასშტაბით, მიმდინარე წლის ბოლომდე, დამატებით 1 359 დევნილი ოჯახი განსახლდება. ასევე გრძელვადიანი საცხოვრებლით სახელმწიფომ, საქართველოს მასშტაბით, 1997 **ეკომიგრანტი ოჯახი** დააკმაყოფილა: 2013-2021 წ.წ. 667 ოჯახს დაუკანონდა საცხოვრებლი ფართი და მიწის ნაკვეთი, 386 დაკანონების პროცესშია. **დემოგრაფიული მდგომარეობის გაუმჯობესების ხელშეწყობის პროგრამით** (მესამე და მომდევნო ბავშვი) **წალკაში** დაფინანსებულია 283 ბენეფიციარი (1.04,2021 წ. მდგომ.), 2016-2021 წლებში, სულ დაიხარჯა 2 365 00 ლარი, მათ შორის, 2020 წელს – 549 400 ლარი.

ახალი კორონავირუსის გლობალურ გამოწვევასთან სწრაფად და ეფექტიანად გამკლავების მიზნით, სოციალური დაცვის მიმართულებით გატარდა მნიშვნელოვანი ღონისძიებები, კერძოდ: სახელმწიფო გასაცემლების უწყვეტად გაცემა, შეზღუდული შესაძლებლობის სტატუსის იურიდიული ძალის შენარჩუნება და სოციალური პაკეტის უწყვეტად გაგრძელება, იანვრიდან შეჩერებული საარსებო შემწეობების განახლება და საარსებო შემწეობის მიმღები ოჯახებისთვის ფულადი დახმარების გაცემის უწყვეტობის უზრუნველყოფა და სხვ. **ახალი კორონავირუსით გამოწვეული სოციალურ-ეკონომიკური მდგომარეობის გაუარესების გამო, მოსახლეობის სოციალური დახმარების მიზნით,** 2020-2021 წ.წ, სახელმწიფო ბიუჯეტიდან გამოიყო 193 014 865 ლარი, აქედან – 1 450 296 ლარი. **სახელმწიფო დახმარების მიღების უფლება 6 თვის ვადით მოიპოვეს:** სოციალურად დაუცველი ოჯახების მონაცემთა ბაზაში რეგისტრირებულმა (65001-100000 ქულა) ოჯახებმა, წევრთა რაოდენობის შესაბამისად (1-წევრიანი – 70 ლ; 2-წევრიანი – 90 ლ; 3 და მეტი წევრი, თითოეულზე – 35 ლ). პროგრამაში, 2020 წელს, მუნიციპალიტეტში ჩართული იყო 631, 2021 წელს – 775 ოჯახი. **ყოველთვიური დახმარება** (თვეში 100 ლარი) განისაზღვრა სოციალურად დაუცველი ოჯახების მონაცემთა ბაზაში რეგისტრირებული 100 000-მდე სარეიტინგო ქულის მქონე ოჯახებისთვისაც, რომელთაც ჰყავთ 3 ან მეტი 16 წლის ჩათვლით ასაკის შვილი. პროგრამით, წალკაში, 2020 წელს, ისარგებლა 255-მა ოჯახმა, 2021 წ. (ივნისის მონაცემებით) – 296. **მკვეთრად გამოხატული შშმ პირებისა და 18 წლამდე შშმ ბავშვებისთვის,** სოციალური პაკეტით დახმარებასთან ერთად, დამატებით გამოიყო 100 ლარი (6 თვით), წალკაში პროგრამაში ჩაერთო 2020 წ. 124 პირი, 2021 წ. – 127 (ივნისის მდგომარეობით).

„ახალი კორონავირუსით (SARS-COV-2) გამოწვეული ინფექციის (COVID-19) შედეგად მიყენებული ზიანის შემსუბუქების მიზნობრივი, სახელმწიფო პროგრამის დამტკიცების შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2020 წლის 4 მაისის №286 დადგენილების თანახმად, სსიპ დასაქმების სახელწიფო სააგენტო განისაზღვრა პროგრამის ერთ-ერთ განმახორციელებლ უწყებად. სააგენტოს დაევალა კომპენსაციების გაცემა იმ დასაქმებულ/თვითდასაქმებულთათვის, ვინც პანდემიის შედეგად სამსახური ან შემოსავალი დაკარგა. **დაქირავებით დასაქმებულებისთვის კომპენსაციის ოდენობა თვეში 200 ლარი 6 თვით,** გაიცა ორ ეტაპად: I ეტაპი – 2020 წლის მაისიდან დაიწყო და 162 271-მა პირმა მიიღო 131 237 800 ლარი; II ეტაპი – 2021 წლის იანვრიდან 157 638-მა პირმა მიიღო 141 947 400 ლარი. არაფორმალური თვითდასაქმებულების იდენტიფიცირებისა და მათთის ერთჯერადი კომპენსაციების გაცემის მიზნით, შეიქმნა უწყებათაშორისი კომისია, ხოლო სააგენტომ შეასრულა კომისიის სამუშაო ჯგუფის ფუნქციები. **ერთჯერადი 300-ლარიანი კომპენსაცია** მიიღო 248 867-მა ფორმალურმა და არაფორმალურმა თვითდასაქმებულმა, ჯამში გადაირიცხა 74 660 000 ლარი. 2020 წლის 4 დეკემბრიდან დაიწყო ერთჯერადი, 300-ლარიანი კომპენსაციების გაცემის მეორე ტალღა იმ პირებისთვის, ვისაც შეეხო შეზღუდვები, დაკარგეს შემოსავალი ან შეუჩერდათ ეკონომიკური საქმიანობა – 121 634 პირზე ჯამში გადაირიცხა 36 490 200 ლარი.

2013 წელთან შედარებით გაიზარდა **მუნიციპალიტეტის ბიუჯეტიდან** სოციალური დაცვის სფეროს დაფინანსება. 2020 წელს სოციალური დაცვის ხარჯებმა და არაფინანსური აქტივების ზრდამ 403.0 ათასი ლარი შეადგინა, 2013 წლის შესაბამისი მაჩვენებელი კი 273,6 ათასი ლარი იყო.

მუნიციპალიტეტის მიერ ხორციელდება არაერთი მნიშვნელოვანი პროგრამა, მათ შორის, დედ-მამით ობოლი ბავშვებისადმი დახმარება, სტიქიური მოვლენების ან/და ხანძრის შედეგად უსახლკაროდ ან მძიმე საცხოვრებელ პირობებში დარჩენილი ოჯახებისამი დახმარება, მრავალშვილიანი ოჯახების დახმარება, მარჩენალდაკარგული ოჯახების სოციალური პროგრამა, მკვეთრად შეზღუდული შესაძლებლობის სტატუსის მქონე პირების და 18 წლამდე ასაკის შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირების დახმარება, სოციალურად დაუცველის სტატუსის მქონე (სარეიტინგო ქულით 100 000-მდე) პირის მიერ საჯარო სკოლის წარჩინებით (ოქროს და ვერცხლის მედლის კანდიდატი) დამთავრების შემთხვევაში ერთჯერადი ფულადი დახმარება და სხვ.

სამართლიანი, გამჭვირვალე და ეფექტიანი სოციალური დაცვის სისტემის ფუნქციონირების, სიღატაკის დაძლევისა და სიღარიბის შემცირების, მოსახლეობის სოციალური მდგომარეობის შემდგომი გაუმჯობესებისა და დასაქმების უზრუნველყოფის მიზნით:

- შეიქმნება მდგრადი, ეფექტიანი, კოორდინირებული სოციალური დაცვის სისტემის საკანონმდებლო გარანტიები;
- გაუმჯობესდება სოციალური დაცვის მექანიზმები, ყოველი მოქალაქის სხვადასხვა სოციალური რისკებისაგან დაცვის მიზნით;
- გაუმჯობესდება დასაქმებისა და სოციალური გასაცემლების სისტემა;
- გაიზრდება სახელმწიფო მიზნობრივი პროგრამების ხარისხი და ხელმისაწვდომობა მუნიციპალიტეტის მოსახლეობის სოციალური მდგომარეობის გასაუმჯობესებლად;
- მუნიციპალიტეტის სოციალურად დაუცველი ოჯახები კვლავ უზრუნველყოფილნი იქნებიან საარსებო შემწეობით;
- გაგრძელდება მიზნობრივი ჯგუფებისათვის სოციალური პაკეტის გაცემა;
- გაგრძელდება დემოგრაფიული მდგომარეობის ხელშემწყობი ღონისძიებების განხორციელება;
- გაიზრდება სოციალური დაცვის სახელმწიფო პროგრამების მიზნობრიობა და ეფექტიანობა ადგილობრივი ხელისუფლების ჩართულობით;
- გაიზრდება მუნიციპალიტეტის მხრიდან სოციალური დაცვის სფეროს დაფინანსება;
- დაიხვეწება და გაფართოვდება სოციალური სფეროს მუნიციპალური პროგრამები.

ᲒᲐᲜᲐᲗᲚᲔᲑᲐ

**ᲒᲐᲜᲐᲗᲚᲔᲑᲘᲡ ᲡᲘᲡᲢᲔᲛᲘᲡ ᲒᲐᲜᲕᲘᲗᲐᲠᲔᲑᲐ „ᲥᲐᲠᲗᲣᲚᲘ ᲝᲪᲜᲔᲑᲘᲡ“ ᲔᲠᲗ-ᲔᲠᲗᲘ ᲣᲛᲜᲘᲨᲕᲜᲔᲚᲝᲕᲐᲜᲔᲡᲘ ᲞᲠᲘᲝᲠᲘᲢᲔᲢᲘᲐ. 2012 ᲬᲚᲘᲡ ᲨᲔᲛᲓᲔᲒ, ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝᲨᲘ ᲒᲐᲜᲮᲝᲠᲪᲘᲔᲚᲓᲐ ᲤᲣᲜᲓᲐᲛᲔᲜᲢᲣᲠᲘ ᲡᲘᲡᲢᲔᲛᲣᲠᲘ ᲪᲕᲚᲘᲚᲔᲑᲔᲑᲘ ᲛᲐᲦᲐᲚᲘ ᲮᲐᲠᲘᲡᲮᲘᲡ ᲒᲐᲜᲐᲗᲚᲔᲑᲘᲡ ᲮᲔᲚᲛᲘᲡᲐᲬᲕᲓᲝᲛᲝᲑᲘᲡ ᲣᲖᲠᲣᲜᲕᲔᲚᲡᲐᲧᲝᲤᲐᲓ. ᲛᲐᲗ ᲨᲝᲠᲘᲡ, ᲨᲔᲘᲥᲛᲜᲐ ᲒᲐᲜᲐᲗᲚᲔᲑᲘᲡ ᲡᲘᲡᲢᲔᲛᲘᲡ ᲤᲘᲜᲐᲜᲡᲣᲠᲘ ᲛᲓᲒᲠᲐᲓᲝᲑᲘᲡ ᲣᲖᲠᲣᲜᲕᲔᲚᲛᲧᲝᲤᲘ ᲡᲐᲙᲐᲜᲝᲜᲛᲓᲔᲑᲚᲝ �გᲐᲠᲐᲜᲢᲘᲔᲑᲘ, ᲓᲐᲘᲮᲕᲔᲬᲐ ᲐᲓᲠᲔᲣᲚᲘ ᲓᲐ ᲡᲙᲝᲚᲐᲛᲓᲔᲚᲘ ᲐᲦᲖᲠᲓᲘᲡᲐ ᲓᲐ ᲒᲐᲜᲐᲗᲚᲔᲑᲘᲡ ᲡᲘᲡᲢᲔᲛᲘᲡ ᲛᲐᲠᲔᲒᲣᲚᲘᲠᲔᲑᲔᲚᲘ ᲙᲐᲜᲝᲜᲛᲓᲔᲑᲚᲝᲑᲐ, ᲓᲐᲓᲒᲘᲜᲓᲐ ᲓᲐ ᲓᲐᲘᲜᲔᲠ�გᲐ ᲫᲘᲠᲘᲗᲐᲓᲘ ᲡᲢᲐᲜᲓᲐᲠᲢᲔᲑᲘ.

განათლებისა და მეცნიერების სფეროში გადადგმული თითოეული ნაბიჯი გრძელვადიან პერსპექტივაზეა გათვლილი. ამის დასტურია ის, რომ **2012 წელთან შედარებით, მნიშვნელოვნად, 2,5-ჯერ გაიზარდა განათლებისა და მეცნიერების დაფინანსება. 4-ჯერ გაიზარდა სკოლამდელი განათლების, თითქმის 2-ჯერ – ზოგადი განათლების, 5,3-ჯერ – პროფესიული განათლების და 2-ჯერ – უმაღლესი განათლების ბიუჯეტი. მასწავლებლის საბაზო ხელფასის ზრდამ – 65%, ხოლო საშუალო ხელფასის – 120%-შეადგინა. 600 000-მდე მოსწავლე უზრუნველყოფილია სასკოლო სახელმძღვანელოებით.** 2019 წლის 1 ოქტომბრიდან დაიწყო საჯარო სკოლებისა და საბავშვო ბაღების პედაგოგთა ხელფასების ზრდა და ეს პროცესი მომდევნო წლებშიც გაგრძელდება.

2013-2020 წლებში, საქართველოში, ზოგადსაგანმანათლებლო დაწესებულებათა **მშენებლობა-რეაბლიტაციისა და აღჭურვის** მიზნით 427 მლნ 789,3 ათასი ლარი დაიხარჯა. მათ შორის, 2017-2020 წლებში – 289 მლნ 137,8 ათასი ლარი.

2012-2020 წ.წ. დასრულებულია 68 ახალი საჯარო სკოლის მშენებლობა, ამ ეტაპზე მიმდინარეობს 4 ახალი საჯარო სკოლის მშენებლობა, დასრულებულია 140-მდე სკოლის **სრული რეაბილიტაცია**, მათ შორის „ათასწლეულის გამოწვევის ფონდი – საქართველოსა“ და სსიპ – საგანმანათლებლო და სამეცნიერო ინფრასტრუქტურის განვითარების საagენტოს მიერ სრულად რეაბილიტირდა 91 საჯარო სკოლა, ნაწილობრივ სარეაბილიტაციო სამუშაოები ჩაუტარდა 1300-ზე მეტ საჯარო სკოლის შენობას.

2017-2020 წლებში დასრულებულია 42 საჯარო სკოლის (მათ შორის, 19 მცირეკონტინგენტიანი საჯარო სკოლა) სამშენებლო სამუშაოები და მიმდინარეობს 4 ახალი საჯარო სკოლის მშენებლობა, ამასთან, მიმდინარე წელს იგეგმება დამატებით 2 ახალი სკოლის მშენებლობის დაწყება. დასრულებულია 83 სკოლის სრული რეაბილიტაცია, მათ შორის „ათასწლეულის გამოწვევის ფონდი – საქართველოსა“ და სსიპ – საგანმანათლებლო და სამეცნიერო ინფრასტრუქტურის განვითარების სააგენტოს მიერ სრულად რეაბილიტირდა 41 საჯარო სკოლა, ნაწილობრივ სარეაბილიტაციო სამუშაოები ჩაუტარდა 500-ზე მეტ საჯარო სკოლის შენობას;

განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს დაფინანსებით, საჯარო სკოლებში ფუნქციონირებს **608 სამედიცინო** კაბინეტი (სკოლის ექიმი). საჯარო სკოლებში დასაქმებულია **145 ფსიქოლოგი**.

„ქართულმა ოცნებამ“ ფუნდამენტური ცვლილებები განახორციელა **პროფესიული განათლების** სისტემის განსავითარებლად. 2013 წლიდან დღემდე პროფესიული განათლების განვითარებისთვის სახელმწიფომ, ჯამში, 300 მილიონ ლარზე მეტი გამოყო, მათ შორის, პროფესიული კოლეჯების მშენებლობა/რეაბილიტაცია/აღჭურვის მიზნით დაიხარჯა 100 მლნ ლარზე მეტი. დაფუძნდა 8 ახალი პროფესიული დაწესებულება და არსებულ ქსელს დაემატა 16 ახალი ლოკაცია. ყველა სახელმწიფო კოლეჯს ჩაუტარდა სრული ან ნაწილობრივი რეაბილიტაცია, აშენდა 2 ახალი საერთო საცხოვრებელი. 10-ზე მეტ პროფესიულ დაწესებულებას ჩაუტარდა სრული რეაბილიტაცია, მათგან 4 კოლეჯში რეაბილიტაცია განხორციელდა უნივერსალური დიზაინის ნორვეგიული სტანდარტის შესაბამისად. 14 პროფესიულ დაწესებულებაში მოეწყო ინოვაციური ლაბორატორიები (FABLAB). 2021 წელს საკვალიფიკაციო ან/და მომზადება/გადამზადების პროგრამებზე სტუდენტს/მსმენელებს პირველად მიიღებენ ახლად განვითარებული კოლეჯები/ფილიალები კასპში, მარნეულში, დუშეთში, ჩოხატაურში (გორაბერეჟოული), ქედაში, ფოთსა და შუახევში. მიმდინარეობს დამატებით 5 პროფესიული დაწესებულების/ფილიალის სამშენებლო სამუშაოები, რომლებიც სამშენებლო და სატრანსპორტო მიმართულებებით საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამის კადრებს მოამზადებენ. 2018 წელს დამტკიცდა ახალი კანონი „პროფესიული განათლების შესახებ“, რომელმაც შესაძლებელი გახადა ევროპულ საგანმანათლებლო სივრცესთან კიდევ უფრო მეტად დაახლოება. რეფორმის ფარგლებში, გაიზარდა ვაუჩერული დაფინანსება; ჩამოყალიბდა პროფესიული განათლების მართვის ახალი მოდელი, რომელიც კიდევ უფრო გააძლიერებს კერძო სექტორის ჩართულობას პროფესიულ განათლებაში; დაინერგა ინტეგრირებული პროგრამები, რომელთა გავლის შემდეგ საბაზო (9 კლასი) განათლების მქონე პირი სრული ზოგადი განათლების ატესტატთან გათანაბრებულ დიპლომს მიიღებს; შეიქმნა ზრდასრულთა მომზადება-გადამზადების შესაძლებლობა, რაც დააკმაყოფილებს შრომის ბაზრის მოთხოვნებს; გაძლიერდა ინკლუზიური პროფესიული განათლება და სხვ.

2012 წლის შემდეგ, 2,1-ჯერ, გაიზარდა **უმაღლესი განათლების** დაფინანსება. **უმაღლესი განათლების ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფისა და სტუდენტთა მხარდაჭერის მიზნით:** სახელმწიფო სასწავლო და სამაგისტრო გრანტებით ყოველწლიურად სრულად/ნაწილობრივ ფინანსდება 30 000-მდე სტუდენტი; გაიზარდა სოციალური პროგრამებისა და მაღალი აკადემიური მიღწევების მქონე სტუდენტთა მხარდაჭერის (სტიპენდიების) პროგრამის დაფინანსება; სოციალური პროგრამებით, ყოველწლიურად, ფინანსდებიან სტუდენტები უმაღლესი განათლების I-II საფეხურებზე (წლიური ბიუჯეტი 2 მლნ 725 ათასი ლარი); დაფინანსება გამოეყოფათ უცხო ქვეყნის მოქალაქეებს, რომლებიც საქართველოს უმაღლეს საგანმანათლებლო დაწესებულებებში სწავლას აგრძელებენ ერთიანი ეროვნული/სამაგისტრო გამოცდების შედეგების საფუძველზე (წლიური ბიუჯეტი – 285 ათასი ლარი); სახელმწიფო აგრძელებს გამყოფი ხაზის მიმდებარე სოფლებში დაზარალებული სტუდენტების სწავლის დაფინანსებას (პროგრამის ბიუჯეტი – 5 მლნ ლარი); გაიცემა სახელმწიფო სტიპენდიები წარმატებული სტუდენტებისთვის (პროგრამის ბიუჯეტი – 4,7 მლნ ლარი); დაფინანსებას მოიპოვებენ სტუდენტები, რომლებიც ოკუპირებულ ტერიტორიაზე მიღებული უმაღლესი განათლების აღიარების საფუძველზე სწავლას აგრძელებენ საქართველოს უმაღლეს სასწავლებლებში (პროგრამის ბიუჯეტი – 20 ათასი ლარი); ყოველწლიურად ფინანსდება და, 2014-2019 წლებში, 800-ზე მეტი სასწავლო სტიპენდია გაიცა წარმატებული ახალგაზრდების მსოფლიოს წამყვან უნივერსიტეტებში სწავლისათვის. 2016 წლიდან ამოქმედდა და სახელმწიფოს მიერ სრულად ფინანსდება მასწავლებლის მომზადების 60-კრედიტიანი პროგრამები. 2019 წლიდან ამოქმედდა სკოლის შემდგომი განათლებისათვის მომზადების პროგრამა. პროგრამაზე ჩარიცხვის უფლებით, დადგენილი წესის შესაბამისად, სარგებლობენ ოკუპირებულ ტერიტორიებზე მცხოვრები პირები, რომლებიც ერთიანი ეროვნული გამოცდების/საერთო სამაგისტრო გამოცდების გარეშე ირიცხებიან საქართველოს უმაღლეს საგანმანათლებლო დაწესებულებებში, სახელმწიფო აფინანსებს მათი სწავლის საფასურს. 2019 წლიდან მსჯავრდადებულებს, რომლებიც წარმატებით ჩააბარებენ ერთიან ეროვნულ/სამაგისტრო გამოცდებს, შესაძლებლობა აქვთ ისწავლონ შესაბამის საგანმანათლებლო პროგრამებზე.

2012 წლის შემდეგ, 80%-ით გაიზარდა სახელმწიფო ბიუჯეტით **მეცნიერებისა და სამეცნიერო კვლევების** ხელშეწყობის დაფინანსება. 2015 წლიდან სამეცნიერო-კვლევითი დაწესებულებების დაფინანსება 2-ჯერ, ხოლო მეცნიერთა ხელფასები, საშუალოდ, 3-ჯერ გაიზარდა. სამეცნიერო კვლევითი ინსტიტუტებისათვის ამოქმედდა პროგრამული დაფინანსების მექანიზმი და სადღეისოდ ფინანსდება 47 კვლევითი ინსტიტუცია.

ᲡᲙᲝᲚᲐᲛᲓᲔᲚᲘ ᲐᲦᲖᲠᲓᲐ ᲓᲐ ᲒᲐᲜᲐᲗᲚᲔᲑᲐ

სკოლამდელი აღზრდისა და განათლების დაწესებულებების ეფექტიანი ფუნქციონირების უზრუნველყოფა მუნიციპალიტეტის ერთ-ერთი საკუთარი უფლებამოსილება და პრიორიტეტია.

წალკაში ფუნქციონირებს 7 მუნიციპალური სკოლამდელი აღზრდის დაწესებულება – ა(ა)იპ სკოლამდელი აღზრდის ცენტრი.

2013 წლის შემდეგ საქართველოს მასშტაბით საბავშვო ბაღები გახდა უფასო. მნიშვნელოვნად გაიზარდა ადრეული და სკოლამდელი აღზრდისა და განათლების დაწესებულებების **დაფინანსება:** 2020 წელს, მუნიციპალიტეტის ბიუჯეტით, განათლების სფეროს ხარჯები და არაფინანსური აქტივების ზრდა 1,3 მლნ ლარით განისაზღვრა, 2013 წელს კი იგივე მაჩვენებელი 41 ათასი ლარი იყო. **2013 წლის** რეგიონული ფონდიდან დაფინანსდა ქ. წალკის ბაღა-ბაღების სარეაბილიტაციო სამუშაოები (ჯამში 70 ათასი ლარი).

2014-2021 წლებში განხორციელდა შემდეგი ინფრასტრუქტურული პროექტები: 2014 წელი – წალკის ცენტრალური საბავშვო ბაღის სარემონტო სამუშაოები (80 ათასი ლარი); 2015 წელი – სამებაში საბავშვო ბაღის რეაბილიტაცია (16,7 ათასი ლარი); 2016 წელი – წალკაში სკოლამდელი აღზრდის ცენტრის რეაბილიტაცია (69 ათასი ლარი); სამებაში საბავშვო ბაღის რეაბილიტაცია (18,9 ათასი ლარი); საყდრიონში ბაგა-ბაღის რეაბილიტაცია, გათბობის მოწყობა (12,2 ათასი ლარი); განთიადში ბაგა-ბაღის რეაბილიტაცია (19 ათასი ლარი). 2017 წელს საბავშვო ბაღები აშენდა სოფლებში: ავრანლო (109 988 ლარი), ყიზილქილისა (კიზილ-კილისა) (285 957 ლარი), კოხტა (291 528 ლარი), ბარეთი, განთიადი, არწივანი – 1,5 მლნ ლარი; 2017-2018 წელს რეაბილიტაცია ჩაუტარდა სოფ. არწივანისა (309,6 ათასი ლარი) და ავრანლოს (106,5 ათასი ლარი) საბავშვო ბაღებს; **აშენდა 2 საბავშვო ბაღი** სოფელ ყიზილქილისასა (285, 9 ათასი ლარი) და სოფელ კოხტაში (291,5 ათასი ლარი). 2019 წელს განხორციელდა სოფელ ბარეთის საბავშვო ბაღის რეაბილიტაცია.

შესრულებული სამუშაოების შედეგად, 2021 წელს, 2013 წელთან შედარებით, საბავშვო ბაღებში აღსაზრდელთა რაოდენობა 50-დან 315-მდე გაიზარდა. თითოეული აღსაზღდელის **კვების ხარჯი კი** დღეში 3 ლარამდე, რითაც სრულფასოვანი გახდა ბავშვების კვების რაციონი. **სასკოლო მზაობის პროგრამა** დანერგილია 8 საბავშვო ბაღის 8 ჯგუფში, სადაც 188 ბავშვია. სულ დასაქმებულია 15 **აღ-**

41 ᲥᲐᲠᲗᲣᲚᲘ ᲝᲪᲜᲔᲑᲐ – ᲓᲔᲛᲝᲙᲠᲐᲢᲘᲣᲚᲘ ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝ

მზრდელ-პედაგოგი და 15 აღმზრდელი, მათგან სასკოლო მზაობის ჯგუფებში – 7 აღმზრდელ-პედაგოგი.

ზოგადი განათლება

მუნიციპალიტეტში ფუნქციონირებს 31 საჯარო სკოლა (მათგან 2 – ქ. წალკაში). სკოლებში 2 758 მოსწავლე, 576 მასწავლებელი და 5 სპეციალური მასწავლებელია. არაქართულენოვან სკოლებში ქართულის, როგორც მეორე ენის, შესწავლის ხელშეწყობის მიზნით, დასაქმებულია 45 კონსულტანტ-მასწავლებელი. მულტიდისციპლინური გუნდის მიერ 2020 წლის მაისის მდგომარეობით წალკის მუნიციპალიტეტში იდენტიფიცირებულია 13 სსსმ მოსწავლე.

ზოგადი განათლების სფეროში საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტრომ განახორციელა არაერთი პროგრამა, მათ შორის:

წარჩინებულ მოსწავლეთა მედლების ქვეპროგრამით, 2013-2017 წლებში, წალკის მუნიციპალიტეტიდან გამოვლინდა 28 ოქროსა და 12 ვერცხლის მედალოსანი; ხოლო **2018-2019** წლებში 36 ოქროსა და 5 ვერცხლისმედალოსანი; საჯარო სკოლის **ტრანსპორტით უზრუნველყოფის** პროგრამით მუნიციპალიტეტის 9 საჯარო სკოლის (18 მიმართულება) 290 მოსწავლე სარგებლობს; **ექიმის კაბინეტი** ფუნქციონირებს 5 საჯარო სკოლაში.

საჯარო მმართველობა და ადმინისტრირების პროგრამით, 2017-2019 წლებში, 19-მა ბენეფიციარმა წარმატებით დაასრულა კურსი და აიღო სერტიფიკატი; **სახელმწიფო ენის პროგრამით,** 2017-2019 წლებში, ჩაირიცხა 225 სტუდენტი, 205-მა წარმატებით დაასრულა კურსი და აიღო შესაბამისი სერტიფიკატი; ტრენინგკურსი **„საქართველო და ევროატლანტიკური ინტეგრაცია“** გაიარა 21-მა ბენეფიციარმა;

2017-2019 წლებში, მუნიციპალიტეტის სკოლებში დარიგდა 40019 **სახელმძღვანელო და რვეული.** პროგრამით **„ჩემი პირველი კომპიუტერი“** კომპიუტერი გადაეცა 719 პირველკლასელს, 81 დამრიგებელსა და 66 წარჩინებულ მოსწავლეს. **ეროვნულ სასწავლო ოლიმპიადებში** მონაწილეობდა 1197 მოსწავლე. **სასკოლო აქტივობების** ხელშეწყობის მიზნით, დაფინანსდა 60 პროექტი;

ახალი სკოლის მოდელის ფარგლებში, ტექნოლოგიების სასწავლო პროცესში ინტეგრირების სისტემა დანერგილია 4 სკოლაში; **ოპტიკური კავშირითა და მაღალსიჩქარიანი ინტერნეტით** უზრუნველყოფილია 13 სკოლა; **რადიოტექნოლოგიით და გაუმჯობესებული კავშირის სიჩქარით** უზრუნველყოფის მიზნით განხორციელდა 57 პროექტი; **პროფესიული უნარების კურსები** დანერგილია 2 სკოლაში; **მასწავლებელთა პროფესიული განვითარების მიზნობრივი** პროგრამებით კონსულტანტ-მასწავლებლებმა, ადგილობრივმა და უცხოელმა მასწავლებლებმა გაიარეს ტრენინგმოდულები.

2013-2021 წლებში, **ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლების ინფრასტრუქტურის განვითარების** პროგრამით, სულ განხორციელდა საჯარო სკოლების **ნაწილობრივი რეაბილიტაციის** 34 პროექტი. **2013 წელს** ნაწილობრივი რეაბილიტაცია ჩაუტარდა 10 საჯარო სკოლას, რაზეც სულ 780,4 ათასი ლარი დაიხარჯა. **2014 წელს** 3 საჯარო სკოლას (არსარვანის, ბედიანისა და ბურნაშეთის) ჩაუტარდა ნაწილობრივი რეაბილიტაცია, წალკის №1 საჯარო სკოლაში მოეწყო სამედიცინო ოთახი, შესწავლილი იყო 2 სკოლის (ბეშთაშენისა და ხარების)ავარიულობა (143,2 ათასი ლარი); **2015 წელს** განხორციელდა 5 საჯარო სკოლის (ბეშთაშენის, ავრანლოს, თრიალეთის, ნარდევანისა და საყდრიონის) ნაწილობრივი რეაბილიტაცია, 2 საჯარო სკოლაში (წალკის №2 და ნარდევანის) სამედიცინო ოთახის მოწყობა (სულ 355,4 ათასი ლარი); **2016 წელს** ნაწილობრივი რეაბილიტაცია ჩაუტარდა 5 საჯარო სკოლას (ავრანლოს, თრიალეთის, ნარდევანის, წალკის №2 და არწივანის), რაც სულ 76,7 ათასი ლარით დაფინანსდა. **2017 წელს** სამებისა და ყიზილქილისის საჯარო სკოლებში მოეწყო სამედიცინო ოთახები, ჩატარდა 5 სკოლის (ავრანლოს, ბარეთის, ბედიანის, წალკის №1 და არწივანის) პროექტირება/რეაბილიტაციის სამუშაოები; სოფელ ბარეთის საჯარო სკოლაში მოეწყო გათბობის სისტემა, ჩატარდა სარეაბილიტაციო სამუშაოები (78,8 ათასი ლარი); სამების საჯარო სკოლაში მოეწყო სამედიცინო ოთახი (10, 9 ათასი ლარი); განხორციელდა წალკის №2 სკოლის სახურავის სარეაბილიტაციო სამუშაოები (2, 6 ათასი ლარი), საყდრიონის სკოლაში სარეაბილიტაციო სამუშაოები (16, 1 ათასი ლარი); ყიზილქილისის საჯარო სკოლაში მოეწყო სამედიცინო ოთახი (7, 1 ათასი ლარი), არწივანის საჯარო სკოლაში – გათბობის სისტემა (76, 2 ათასი ლარი); ბარეთის საჯარო სკოლაში განხორციელდა გათბობის სისტემის რეაბილიტაცია (6 ათასი ლარი).

2017-2018 წლებში ნაწილობრივი რეაბილიტაცია ჩაუტარდა მუნიციპალიტეტის 7 საჯარო სკოლას; შესაბამისი **მატერიალურ-ტექნიკური ბაზითა და სასკოლო ავეჯით** უზრუნველყოფის პროექტით, 1 საჯარო სკოლას გადაეცა სასკოლო დაფა, 1 საჯარო სკოლას – კომპიუტერული ტექნიკა;

2019-2020 წლებში, სახელმწიფო პროგრამით: წალკის №1 საჯარო სკოლაში ჩატარდა სველი წერტილებისა და კარების რეაბილიტაცია (156, 9 ათასი ლარი); №2 სკოლაში – სველი წერტილებისა და სპორტდარბაზის რეაბილიტაცია (65 ათასი ლარი); სველი წერტილების სამშენებლო სამუშაოები განხორციელდა დაბა თრიალეთის (66,4 ათასი ლარი), სოფელ ახალშენისა (110,8 ათასი ლარი) და ნარდევანის (125,7 ათასი ლარი) საჯარო სკოლებში. სველი წერტილები მოეწყო სოფლების – აშკალის, ავრანლოს, კიზილ-კილისას, გუმბათის, სამების, აიაზმის – საჯარო სკოლებში (437,9 ათასი ლარი);

2020 წელს **დასრულდა**, **მუნიციპალური განვითარების ფონდის მიერ,** სოფელ იმერის, ერთი ხელშეკრულების ფარგლებში Design-Build მეთოდით, 60 მოსწავლეზე გათვლილი, საჯარო სკოლის პროექტირება/მშენებლობა (1,2 მლნ ლარი);

წალკის მუნიციპალიტეტში მოქმედებს 25 **ადაპტირებული სკოლა. ცენტრალური გათბობით** უზრუნველყოფილია 24;

მუნიციპალური განვითარების ფონდის დაფინანსებით მიმდინარეობს შემდეგი პროექტები: ქ. წალკის, 90 მოსწავლეზე გათვლილი, №1 საჯარო სკოლის პროექტირება/მშენებლობა (1,8 მლნ ლარი); სოფელ ხაჩკოვის საჯარო სკოლის რეაბილიტაცია (2,5 მლნ ლარი); სოფ. კოხტაში, 90 მოსწავლეზე გათვლილი, სკოლის პროექტირება/მშენებლობა (1,7 მლნ ლარი);

უმაღლესი განათლება

უმაღლესი განათლების ხელშეწყობის მიზნით, 2018 წლიდან **სოციალური პროგრამის ფარგლებში დაფინანსება მოიცავს ქვემო ქართლის რეგიონის (ბოლნისი, გარდაბანი, დმანისი, თეთრიწყარო, მარნეული და წალკა)** მაღალმთიანი სტატუსის მქონე სოფლების სკოლის კურსდამთავრებულებს, 2018-2019 ს/წელს ქვემო ქართლის რეგიონიდან დაფინანსდა 27 სტუდენტი. 2019-2020 ს/წელს – 27 სტუდენტი, 2020-2021 ს/წელს – 27 სტუდენტი. სტუდენტთა დაფინანსების სოციალური პროგრამა მომავალშიც გაგრძელდება.

„ქართული ოცნების“ უმნიშვნელოვანესი პრიორიტეტების – განათლებისა და მეცნიერების მიმართულებით განხორციელდება:

- სისტემური ცვლილებები ყველასთვის ხელმისაწვდომი და მაღალი ხარისხის უზრუნველმყოფი ადრეული და სკოლამდელი აღზრდისა და განათლების სისტემის ჩამოსაყალიბებლად, ხელი შეეწყობა ხელმისაწვდომობის ზრდას ხარისხიან ზოგად, პროფესიულ და უმაღლეს განათლებაზე;
- საჯარო დაწესებულებებში **ადრეული და სკოლამდელი განათლება დარჩება უფასო;**
- **გაიზრდება მუნიციპალიტეტის** მხრიდან ადრეული და სკოლამდელი აღზრდისა და განათლების **დაფინანსება;**
- მუნიციპალიტეტის სოციალურ-ეკონომიკური განვითარების სტრატეგიის შესაბამისად, შემუშავდება და დამტკიცდება სამოქმედო გეგმა ხარისხიანი და საყოველთაოდ ხელმისაწვდომი ადრეული და სკოლამდელი აღზრდისა და განათლების უზრუნველსაყოფად;
- გაგრძელდება სკოლამდელი აღზრდისა და განათლების სახელმწიფო სტანდრატების დანერგვა და ყველასათვის ხელმისაწვდომი სკოლამდელი განათლების მომსახურების მიწოდება. საჭიროების შემთხვევაში, უზრუნველყოფილი იქნება აღსაზრდელთა ტრანსპორტით მომსახურება;
- გაგრძელდება მუნიციპალიტეტში არსებული სკოლამდელი აღზრდის დაწესებულებების მშენებლობა-რეაბილიტაციის პროექტები, საჭიროების შემთხვევაში უზრუნველყოფილი იქნება აღსაზრდელთა ტრანსპორტით მომსახურება;
- 2021 წელს განხორციელდება სოფლების – რეხისა და ხაჩკოვის საბავშვო ბაღების რეაბილიტაცია; 2023 წელს – სოფელ თრიალეთის საბავშვო ბაღის რეაბილიტაცია; 2024 წელს – სოფ. ნარდევანის საბავშვო ბაღის რეაბილიტაცია;
- უწყვეტად გაგრძელდება სკოლამდელი აღზრდისა და განათლების დაწესებულებების მოდერნიზება, რაც უზრუნველყოფს ბავშვისთვის სკოლაში საჭირო მრავალმხრივი – აკადემიური, ფუნქციური, ქცევითი, ემოციური და სოციალური უნარების განვითარებას; განხორციელდება ღონისძიებები სპეციალური საჭიროების მქონე ბავშვებზე მორგებული განათლების მომსახურების უზრუნველსაყოფად;
- მნიშვნელოვნად გაიზრდება ზოგადი განათლების საბიუჯეტო **დაფინანსება,** გაიზრდება მასწავლებელთა და სკოლის ადმინისტრაციული პერსონალის შრომის ანაზღაურება;
- დამტკიცდება და დაინერგება ზოგადი განათლების **ხარისხის უზრუნველყოფის** განახლებული სტანდარტები და პროცედურები, განხორციელდება მხარდამჭერი ღონისძიებები სტანდარტების დასაკმაყოფილებლად;
- რეფორმის ფარგლებში დაინერგება **მოსწავლის განვითარებაზე ორიენტირებული სწავლა-სწავლების** პრინციპები;
- მუნიციპალიტეტის მხარდაჭერით განხორციელდება წალკაში იდენტიფიცირებული 6-დან 16 წლამდე სკოლის მიღმა დარჩენილი ბავშვების ოჯახებთან/ფაქტობრივ მეურვეებთან კომუნიკაცია ბავშვების განათლების უფლების უზრუნველყოფის მიზნით.
- გაგრძელდება მუნიციპალიტეტში არსებული სკოლების მშენებლობა-რეაბილიტაციის პროექტები: სოფელ კიზილ-კილისას საჯარო სკოლის სახურავის რეაბილიტაცია – 142 825 ლარი;
- უზრუნველყოფილი იქნება მუნიციპალიტეტში არსებული საჯარო სკოლების მოსწავლეების, მასწავლებლებისა და ადმინისტრაციული პერსონალის მონაწილეობა/ჩართულობა სამინისტროს მიერ განხორციელებულ პროგრამებში, მათ შორის – ტრენინგკურსებში;
- გაგრძელდება მუნიციპალიტეტში განათლების ადმინისტრირების სფეროში მომუშავე თანამშრომელთა პროფესიული განვითარების ხელშემწყობი ღონისძიებების განხორციელება.
- გაიზრდება პროფესიული საგანმანათლებლო და მომზადება-გადამზადების პროგრამების **ხელმისაწვდომობა,** შემუშავდება პროფესიული განათლების მიღმა მყოფი მოწყვლადი ჯგუფების იდენტიფიკაციისა და პროფესიულ განათლებაში ჩართვის მექანიზმები;
- პროფესიული განათლების **ხარისხის უზრუნველყოფის** მიზნით, დაინერგება კვალიფიკაციების ახალი ჩარჩო, საგანმანათლებლო დაწესებულებათა ავტორიზაციის ახალი სტანდარტები და პროცედურები, კრედიტების ახალი სისტემა და კერძო სექტორის მიერ/მონაწილეობით პროფესიული სტანდარტების შემუშავების წესი;
- ამოქმედდება პროფესიული განათლების მასწავლებლის შედეგებზე ორიენტირებული შრომის ანაზღაურების ახალი სქემა;
- გაიზრდება უმაღლესი განათლების საბიუჯეტო **დაფინანსება,** შემუშავდება უმაღლესი განათლების სისტემის **დაფინანსების ახალი მოდელი**, რომელიც ხელს შეუწყობს საგანმანათლებლო დაწესებულების მდგრად განვითარებასა და სასწავლო პროცესის სწავლის შედეგებზე ორიენტირებას;
- განხორციელდება უმაღლესი განათლების **ხარისხის** განვითარების მხარდამჭერი ღონისძიებები;
- შემუშავდება და დამტკიცდება საქართველოში მეცნიერებისა და ტექნოლოგიების განვითარების **სტრატეგიული გეგმა**, რომლის მთავარი მიზანი იქნება ქვეყნის ეკონომიკის სტრატეგიული განვითარების მოთხოვნებსა და საზოგადოების საჭიროებებზე ორიენტირებული ინსტიტუციების განვითარების ხელშეწყობა.

ᲙᲣᲚᲢᲣᲠᲐ, Ს�პᲝᲠᲢᲘ ᲓᲐ ᲐᲮᲐᲚᲒᲐᲖᲠᲓᲣᲚᲘ �პᲝᲚᲘᲢᲘᲙᲐ

„ᲥᲐᲠᲗᲣᲚᲘ ᲝᲪᲜᲔᲑᲘᲡ“ ᲮᲔᲚᲘᲡᲣᲤᲚᲔᲑᲐᲨᲘ ᲛᲝᲡᲕᲚᲘᲡ ᲨᲔᲛᲓᲔᲒ, 2012 ᲬᲚᲘᲡ ᲝᲥᲢᲝᲛᲑᲠᲘᲓᲐᲜ, ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝᲛᲐ ᲛᲘᲐᲦᲬᲘᲐ ᲐᲠᲡᲔᲑᲘᲗ ᲬᲘᲜᲡᲕᲚᲐᲡ, ᲞᲠᲐᲥᲢᲘᲙᲣᲚᲐᲓ, ᲧᲕᲔᲚᲐ ᲛᲘᲛᲐᲠᲗᲣᲚᲔᲑᲘᲗ. ᲒᲐᲜᲡᲐᲙᲣᲗᲠᲔᲑᲣᲚᲘ ᲧᲣᲠᲐᲓᲦᲔᲑᲐ ᲔᲥᲪᲔᲕᲐ ᲙᲣᲚᲢᲣᲠᲘᲡ ᲒᲐᲜᲕᲘᲗᲐᲠᲔᲑᲐᲡ, ᲘᲡᲢᲝᲠᲘᲣᲚᲘ ᲓᲐ ᲙᲣᲚᲢᲣᲠᲣᲚᲘ ᲛᲔᲛᲙᲕᲘᲓᲠᲔᲝᲑᲘᲡ ᲛᲝᲕᲚᲐ-ᲞᲐᲢᲠᲝᲜᲝᲑᲐᲡᲐ ᲓᲐ ᲐᲦᲓᲒᲔᲜᲐ-ᲠᲔᲡᲢᲐᲕᲠᲐᲪᲘᲐᲡ, ᲥᲕᲔᲧᲐᲜᲐᲨᲘ Ს�პᲝᲠᲢᲘᲡ ᲒᲐᲜᲕᲘᲗᲐᲠᲔᲑᲐᲡᲐ ᲓᲐ ᲪᲮᲝᲕᲠᲔᲑᲘᲡ ᲯᲐᲜᲡᲐᲦᲘ ᲬᲔᲡᲘᲡ ᲓᲐᲛᲙᲕᲘᲓᲠᲔᲑᲐᲡ. ᲐᲮᲐᲚᲒᲐᲖᲠᲓᲣᲚᲘ ᲞᲝᲚᲘᲢᲘᲙᲘᲡ ᲡᲢᲠᲐᲢᲔ�გᲘᲣᲚᲘ ᲛᲘᲖᲜᲔᲑᲘᲡᲐ ᲓᲐ ᲐᲛᲝᲪᲐᲜᲔᲑᲘᲡ ᲒᲐᲜᲮᲝᲠᲪᲘᲔᲚᲔᲑᲐᲡ.

ᲙᲣᲚᲢᲣᲠᲐ

წალკაში ფუნქციონირებს მუნიციპალიტეტის მართვაში არსებული შემდეგი დაწესებულებები: წალკის მთავარი ბიბლიოთეკა და 4 სასოფლო ბიბლიოთეკა (ხარება, განთიადი, ყიზილქილისა და ბარეთი); ა(ა)იპ წალკის კულტურის ცენტრი.

2013 წელთან შედარებით გაიზარდა კულტურის სფეროს დაფინანსება. 2020 წლის მუნიციპალიტეტის ბიუჯეტით კულტურის სფეროს ხარჯები და არაფინანსური აქტივები 250 ათასი ლარით განისაზღვრა, 2013 წელს კი შესაბამისი მაჩვენებელი 114 ათასი ლარი იყო.

2014-2021 წლებში მნიშვნელოვნად გაიზარდა **საზოგადოების ჩართულობა კულტურულ ცხოვრებაში.** მუნიციპალიტეტში ყოველწლიურად ტარდებოდა ახალი წლის ღონისძიებები, საქართველოს დამოუკიდებლობის დღისადმი, დედის დღისადმი, ქალთა დღისადმი, ბავშვთა დაცვის საერთაშორისო დღისა და სხვა მნიშვნელოვანი თარიღებისადმი მიძღვნილი ღონისძიებები, იმართებოდა ხალხური ფოლკლორის ფესტივალი.

ა(ა)იპ წალკის მუნიციპალიტეტის კულტურის ცენტრის კოლექტივები მონაწილეობენ მუნიციპალიტეტსა და რეგიონში გამართულ სხვადასხვა კულტურულ ღონისძიებასა და კონკურს-ფესტივალებში. წალკის მთავარი ბიბლიოთეკა 2 500-მდე მკითხველს ემსახურება.

2021 წლისთვის მოსწავლეების რაოდენობა ცეკვისა და სიმღერის წრეებზე 100-დან 200-მდე გაიზარდა, რაც ნათლად მოწმობს, რომ მუნიციპალიტეტის მოსახლეობისთვის კულტურის ხელმისაწვდომობა მნიშვნელოვნად გაიზარდა.

2014-2021 წლებში განხორციელდა კულტურის ობიექტების მშენებლობა-რეაბილიტაციის შემდეგი პროექტები: საყდრიონში – ახალგაზრდული სახლისათვის ინვენტარის შეძენა, განთიადში – ახალგაზრდული კლუბის რემონტი და ინვენტარის შეძენა, ჩივთ-კილისაში – ახალგაზრდული სახლისთვის სცენის მოწყობა და სკამების შეძენა, ავრანლოში – ახალგაზრდული სახლისთვის ინვენტარის შეძენა, იმერაში – ახალგაზრდული სახლისთვის ინვენტარის შეძენა, ბურნაშეთში – ახალგაზრდული სახლის შეკეთება, ხაჩკოვში – ახალგაზრდული სახლის შეკეთება, რაზეც სულ 74,5 ათასი ლარი დაიხარჯა.

2017 წელს ჩატარდა წალკის ბიბლიოთეკის სარეაბილიტაციო სამუშაოები – 19,9 ათასი ლარი;

კულტურისა და ძეგლთა დაცვის სამინისტრომ მიზნობრივი პროგრამების ფარგლებში მუნიციპალიტეტში შემდეგი პროექტები განახორციელა: ბეშთაშენ-საფარხარაბას გზაზე, გვიან ბრინჯაოს ხანის სამაროვანზე აღმოჩენილი „მეომრის“ სამარხში გამოვლენილი ლითონის კომპლექსის საკონსერვაციო სამუშაოები (20 ათასი ლარი); გერმანული კულტურული მემკვიდრეობის ინვენტარიზაცია-კვლევა, მათ შორის – წალკაში (სულ 142,4 ათასი ლარი); ყოფილი ლუთერანული ეკლესიის მცირე რეაბილიტაცია (70 ათასი ლარი).

2019 წელს განხორციელდა წალკის მუნიციპალიტეტის, სოფელ განთიადის ტერიტორიაზე არსებული კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლის – **„პატარა ხრამის პეტროგლიფების“** მიმდებარე ტერიტორიის დაზვერვითი სამუშაოები;

მომზადდა წალკის მუნიციპალიტეტის სოფელ განთიადში, **თრიალეთის პეტროგლიფების მიმდებარე ტერიტორიის ინფრასტრუქტურის მოწყობის** საპროექტო-სახარჯთაღრიცხვო დოკუმენტაცია.

საქართველოს მასშტაბით, **მათ შორის წალკის მუნიციპალიტეტში,** კულტურული ტურიზმის განვითარების ხელშეწყობის მიზნით, 2019 წელს განხორციელდა სამინისტროს მიერ დაფინანსებული პროექტი **„უძველესი ცივილიზაციების კვალდაკვალ“** (პროექტის საერთო ბიუჯეტი – (9,825 ლარი);

წალკის მუნიციპალიტეტს ფარავს სამინისტროს სერტიფიცირებული მარშრუტი „გერმანული დასახლებები და არქიტექტურული მემკვიდრეობა საქართველოში“ და ევროპის საბჭოს „პრეისტორიული კლდის მხატვრობის მარშრუტი“, რომელიც ხელს უწყობს ადგილობრივი კულტურული მემკვიდრეობის პოპულარიზაციასა და კულტურული ტურიზმის განვითარებას.

ᲡᲞᲝᲠᲢᲘ

წალკაში ფუნქციონირებს მუნიციპალიტეტის მართვაში არსებული ა(ა)იპ წალკის სასპორტო სკოლა.

2013 წელთან შედარებით გაიზარდა მუნიციპალიტეტის ბიუჯეტიდან სპორტის სფეროს **დაფინანსება.** 2020 წლის მუნიციპალიტეტის ბიუჯეტით სპორტის ხარჯები **210** ათასი ლარით განისაზღვრა, 2013 წლის შესაბამისი მაჩვენებელი 80 ათასი ლარი იყო.

მუნიციპალიტეტის პრიორიტეტული სპორტის სახეობებია: ძიუდო, ქართული ჭიდაობა, ბერძნულ-რომაული ჭიდაობა, ფეხბურთი, აღმოსავლური ორთაბრძოლები, ჭადრაკი და მკლავჭიდი.

ა(ა)იპ წალკის კომპლექსურ სასპორტო სკოლაში 17 მწვრთნელი და 330 მოსწავლე ირიცხება. სპორტის სხვადასხვა სახეობაში სისტემატურად ტარდება ჩემპიონატები და ტურნირები, გაიზარდა სპორტში ჩართული მოსწავლეების რაოდენობა.

2020 წელს სკოლის წარმომადგენლებმა 5 სპორტულ ღონისძიებაში მიიღეს მონაწილეობა; გაიმართა ყოველწლიური სპორტული ღონისძიებები, რომლებიც ეძღვნება ევროპის სპორტის კვირეულსა და საერთაშორისო დღეს „სპორტი მშვიდობის და განვითარებისთვის“.

2021 წელს გათვალისწინებულია 25 სპორტულ ღონისძიებაში მონაწილეობა. მიმდინარეობს მწვრთნელ მასწავლებლების ლიცენზირება. პროცესი მომავალშიც გაგრძელდება.

წალკის სასპორტო სკოლის წარმომადგენლები და წალკელი სპორტსმენები სისტემატურად მონაწილეობენ რეგიონულ, რესპუბლიკურ და საერთაშორისო ტურნირებში, აღსანიშნავია მათი წარმატებები და შედგები სპორტის სხვადასხვა სახეობაში.

2014-2021 წლებში ინფრასტრუქტურული პროექტების ფარგლებში, განხორციელდა მუნიციპალიტეტის სპორტული ობიექტების სამშენებლო-სარეაბილიტაციო სამუშაოები:

წალკაში მდებარე სტადიონის სარეაბილიტაციო სამუშაოები (7 ათასი ლარი);

წალკის ცენტრალური სტადიონის ღობის შეკეთების სამუშაოები (4,8 ათასი ლარი);

გუმბათის სტადიონის რეაბილიტაცია (5,4 ათასი ლარი);

ხანდოსთვის სპორტული ინვენტარის შეძენა (11,1 ათასი ლარი);

თრიალეთში სპორტული დარბაზის რემონტი და სპორტული ინვენტარის შეძენა (სულ – 15,3 ათასი ლარი);

რეხის სპორტდარბაზის სამშენებლო სამუშაოები და სპორტული ინვენტარის შეძენა (სულ – 41,5 ათასი ლარი);

მინიმოედნების მოწყობა ავრანლოში, არსარვანსა და არწივანში (სულ – 92,1 ათასი ლარი);

ბარეთში არსებული მინი სტადიონისთვის მწვანე საფარის შეძენა (17,4 ათასი ლარი).

რეაბილიტაცია ჩაუტარდა წალკის მინი სტადიონს (25,7 ათასი ლარი).

2017 წელს ხელოვნურსაფრიანი მინიმოედნები მოეწყო დაშბაშის კანიონში, ახალშენში, კაბურსა და ხაჩკოვში – საერთო ღირებულება – 163,6 ათასი ლარი;

2018 წელს 3 ხელოვნურსაფრიანი მინიმოედნის მოწყობის სამუშაოები საბეჭისში, ხარებასა და დარაკოვში – საერთო ღირებულება 123,8 ათასი ლარი.

2020 წელს გარე სავარჯიშო ტრენაჟორები მოეწყო სოფელ დარაკოვში, დაბა ხრამჰესსა და ბედიანში – საერთო ღირებულება 47,9 ათასი ლარი (რგფ);

2013-2016 წლებში, სპორტისა და ახალგაზრდობის საქმეთა სამინისტრომ, წალკის მუნიციპალიტეტისთვის სხვადასხვა მცირეფასიანი სპორტული ინვენტარი შეიძინა (დაიხარჯა 1,1 ათასი ლარი). მუნიციპალიტეტისთვის სხვადასხვა სახის სპორტული ინვენტარი 2019 წელსაც შეიძინეს, რაზეც 4 640 ლარი დაიხარჯა;

სპორტისა და ახალგაზრდობის საქმეთა სამინისტროს **„მაღალმთიან დასახლებებში სპორტის სფეროში დასაქმებული მწვრთნელების მხარდაჭერის პროგრამის“** ფარგლებში მუნიციპალიტეტში დასაქმებული **13 მწვრთნელი** იღებს ფულად დანამატს. პროგრამა ხელს უწყობს ადგილზე მწვრთნელების დამაგრებას და სხვა პირების მაღალმთიან რეგიონში მწვრთნელად მუშაობის მოტივაციის გაზრდას.

მაღალმთიან დასახლებებში მწვრთნელთა მხარდაჭერის პროგრამა მომავალ წლებშიც გაგრძელდება.

სამინისტრომ, სპორტული ინფრასტრუქტურის განვითრების პროგრამის ფარგლებში, უზრუნველყო გარესავარჯიშო მოწყობილობების მონტაჟი, რაც ხელს უწყობს მოსახლეობის ფიზიკურ აქტივობებში ჩართვას და მასობრივი სპორტის განვითარებას.

ᲐᲮᲐᲚᲒᲐᲖᲠᲓᲣᲚᲘ ᲞᲝᲚᲘᲢᲘᲙᲐ

ახალგაზრდობის სფეროში სამინისტრომ მუნიციპალიტეტში შემდეგი პროექტები განახორციელა: ფესტივალი „ჯადოსნური ფლეიტა“ (30 მონაწილე); რეგიონში მცხოვრები ახალგაზრდების განვითარების ხელშეწყობის

მართლწესრიგი

პროგრამის ფარგლებში – „სკაუტური ბანაკი“ (2-2 ახალგაზრდა თითოეული მუნიციპალიტეტიდან); რეგიონში მცხოვრები ახალგაზრდების განვითარების ხელშეწყობის პროგრამის ფარგლებში, ლაშქრობების მოწყობა (3-3 ახალგაზრდა თითოეული მუნიციპალიტეტიდან); „საქართველოს თასი ლაშქრობაში“ (მონაწილეობდნენ 18-დან 29 წლამდე ასაკის ახალგაზრდები საქართველოს ყველა მუნიციპალიტეტიდან); მუნიციპალიტეტებში ჩატარდა ახალგაზრდობაზე პასუხისმგებელ პირთა კვალიფიკაციის ასამაღლებელი ტრენინგები.

მომდევნო ოთხი წლის განმავლობაში კულტურის, სპორტისა და ახალგაზრდული მიმართულებებით წალკის მუნიციპალიტეტში შემდეგი ღონისძიებები გატარდება:

- უზრუნველყოფილი იქნება კულტურის, სპორტისა და ახალგაზრდობის სფეროში მუნიციპალიტეტის მართვაში არსებული ინსტიტუციების ეფექტიანი და შედეგებზე ორიენტირებული საქმიანობა;
- გაიზრდება კულტურის, სპორტისა და ახალგაზრდობის სფეროების დაფინანსება;
- გაიზრდება კულტურის ხელმისაწვდომობა მუნიციპალიტეტის მოსახლეობისთვის;
- ხელი შეეწყობა სახელოვნებო განათლების განვითარებას;
- განხორციელდება კულტურული ცხოვრების ხელშემწყობი და კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლების დაცვა-რეაბილიტაციის ღონისძიებები;
- საქართველოს კულტურისა და ძეგლთა დაცვის სამინისტროს მიზნობრივი პროგრამების ფარგლებში, განხორციელდება პროექტი თრიალეთის ბერძნული ძეგლების ინვენტარიზაცია – ქვემო ქართლში მდებარე ბერძნულ ძეგლებზე ინფორმაციის შეგროვება (2 ათასი ლარი);
- გაგრძელდება სპორტის მასობრივი და მაღალი მიღწევების მქონე სახეობების განვითარება;
- ხელი შეეწყობა მუნიციპალიტეტის მოსახლეობაში სპორტის პრიორიტეტულ სახეობათა პოპულარიზაციას;
- ნიჭიერი ბავშვებისა და ახალგაზრდების სპორტული შესაძლებლობების გამოსავლენად გაგრძელდება წარმატებული სპორტსმენების ხელშეწყობა და მათთვის შესაბამისი პირობების შექმნა;
- გაგრძელდება მწვრთნელთა მხარდაჭერის პროგრამა;
- გაგრძელდება სპორტული ობიექტების მშენებლობა-რეაბილიტაცია;
- ხელი შეეწყობა მუნიციპალიტეტის ყოველდღიურ საქმიანობაში ახალგაზრდების ჩართვასა და მათ მიერ ინიცირებული პროექტების განხორციელებას;
- გაგრძელდება მწვრთნელ-მასწავლებლების ლიცენზირება;
- დაგეგმილია რეგიონული ტურნირების ჩატარება ბერძნულ-რომაულ ჭიდაობაში, ძიუდოში, შერეულ ორთაბრძოლებში;
- დაგეგმილია წალკის ფეხბურთის სტადიონის რეაბილიტაცია;
- განხორციელდება სპორტული ცხოვრების განვითარებისა და ახალგაზრდობის ეფექტიანი პოლიტიკის გატარების ხელშემწყობი პროექტები.

დანაშაულის სტატისტიკა

2017-2020 წლებში, **წალკის მუნიციპალიტეტში** მძიმე დანაშაულის (იმ **5** სახეობის – მკვლელობა, ჯანმრთელობის განზრახ მძიმე დაზიანება, გაუპატიურება, ძარცვა, ყაჩაღობა, რაც არსებითად განსაზღვრავს კრიმინოგენური მდგომარეობის სურათს, მიხედვით) სტატისტიკა მოყვანილია ცხრილში:

ცხ. 1 წალკის მუნიციპალიტეტში რეგისტრირებული მძიმე დანაშაული 2017-2020 წწ.

მძიმე დანაშაული სახეობათა მიხედვით	2017 წ	2018 წ	2019 წ	2020 წ
განზრახ მკვლელობა (სსკ-ს 108-ე-109-ე მუხლები)	0	0	2	1
მათ შორის, გახსნილი	0	0	1	1
მძიმე დანაშაული ჯანმრთელობის წინააღმდეგ (სსკ-ს 117-ე მუხლი, ჯანმრთელობის განზრახ მძიმე დაზიანება)	0	0	2	0
მათ შორის, გახსნილი	0	0	2	0
გაუპატიურება (სსკ-ს137-ე მუხლი)	1	1	0	0
მათ შორის, გახსნილი	0	0	0	0
ძარცვა (სსკ-ს 178-ე მუხლი)	0	0	0	0
მათ შორის, გახსნილი	0	0	0	0
ყაჩაღობა (სსკ-ს 179-ე მუხლი)	1	1	0	0
მათ შორის, გახსნილი	0	0	0	0
სულ	2	2	4	1
მათ შორის გახსნილი	0	0	3	1

ცხ.2 პრობაციონერთა სტატისტიკა წალკის მუნიციპალიტეტში

პრობაციონერთა სტატისტიკა	2017 წ	2018 წ	2019 წ	2020 წ
მოქმედ პრობაციონერთა საერთო რაოდენობა	61	46	37	56
არასრულწლოვან მოქმედ პრობაციონერთა რაოდენობა	0	0	0	1
დანაშაულის რეციდივის შემთხვევები	0	2(4,3%)	1(2,7%)	0
სოციალური რეაბილიტაციის პროგრამაში მონაწილე პრობაციონერთა რაოდენობა	0	0	0	0
პრობაციის ეროვნული სააგენტოს ინიციატივითა და ხელშეწყობით დასაქმებულ მსჯავრდებულთა რაოდენობა	0	0	0	0

მძიმე დანაშაულის სტატისტიკა მოწმობს, რომ წალკის მუნიციპალიტეტში, 2017-2020 წ.წ. კრიმინოგენური მდგომარეობა საკმაოდ მშვიდი და სტაბილურია: ამ წლებში მთლიანად რეგისტრირებულია კრიმინოგენული ვითარების სურათის განმსაზღვრელ სახეობათა დანაშაულების სულ 9 შემთხვევა, რომელთაგან გახსნილია – 4, ანუ 44%, რაც გახსნის საშუალო მაჩვენებელია. სტატისტიკით დასტურდება, რომ მძიმე დანაშაულის რეგისტრირებული შემთხვევები მუნიციპალიტეტში ძალზე იშვიათია, ყოველწლიურად 2-4 შემთხვევის ფარგლებშია, ხოლო მათი არსებითი ზრდა წლების მიხედვით არ შეინიშნება.

საზოგადოებრივი უსაფრთხოებისა და მართლწესრიგის ეფექტიანი სისტემის უზრუნველყოფისთვის **შინაგან საქმეთა სამინისტროს** შემდგომი განვითარება გაგრძელდება **„სისტემური განახლების“** კონცეფციის შესაბამისად. უმნიშვნელოვანესია, რომ გაღრმავდება **კრიმინალური პოლიციის რეფორმა;** კერძოდ, კრიმინალურ პოლიციაში დასრულდება საუბნო მიმართულების ეტაპობრივი ჩანაცვლება საზოგადოებაზე ორიენტირებული საპოლიციო საქმიანობის მოდელით. განვითარდება თანამედროვე სტანდარტების შესაბამისი **მართლწესრიგის ოფიცრის ინსტიტუტი,** რომლის უმთავრესი ამოცანა იქნება დანაშაულის პრევენციაზე მუშაობა.

წალკის საზოგადოებრივი ცენტრი

პრობაციონერთა სტატისტიკა

2016-2019 წ.წ., წალკის მუნიციპალიტეტში, პრობაციონერთა სტატისტიკა მოყვანილია ცხ.2 -ში.

2017-2020 წ.წ.-ში მოქმედ პრობაციონერთა რაოდენობა დასტაბილურდა და კლების ტენდენცია ახასიათებს. პრობაციონერთა შორის განმეორებით ჩადენილი დანაშაულის შემთხვევები მცირეა და იკლებს: 2017-2020 წლებში სულ 3 ასეთი შემთხვევა აღირიცხა, ხოლო გასულ 2020 წელს, საერთოდ – აღარც ერთი. პრობაციონერებში რეციდივის ეს დაბალი მაჩვნებელი მეტყველებს, რომ მუნიციპალიტეტში კრიმინოგენური მდგომარეობა მშვიდია და სტაბილური.

სამომავლოდ პრობაციის სააგენტო გეგმავს მუნიციპალიტეტში გააქტიურებას, რათა მსჯავრდებულებს ხელი შეუწყოს დასაქმებაში; ასევე მუნიციპალიტეტში განზრახულია პრობაციონერთა სოციალური რეაბილიტაციის სპეციალური პროგრამების ეფექტიანი განხორციელება.

წალკის საზოგადოებრივი ცენტრი

2017 წლის ადგილობრივ არჩევნებზე, „ქართული ოცნების“ წინასაარჩევნო პროგრამაში საზოგადოებრივ მომსახურეობათა ხარისხობრივი გაუმჯობესებისა და მათი ხელმისაწვდომობისათვის ერთ-ერთ პრიორიტეტად მუნიციპალიტეტის დასახლებებში, საზოგადოებრივი ცენტრების ამოქმედება დასახელდა. საზოგადოებრივი ცენტრი იუსტიციის სახლის მსგავსად, წარმოადგენს სათანადო ინფრასტრუქტურითა და უახლესი ტექნიკით აღჭურვილ სივრცეს, სადაც მოქალაქეს დასახლებიდან გაუსვლელად შეუძლია მისთვის კომფორტულ და ხელსაყრელ გარემოში მიიღოს 200-მდე სახის სახელმწიფო, ასევე კერძო (მაგ. „ლიბერთი“ ბანკის, მაგთიკომის და სხვ.) მომსახურება, რომელსაც სპეციალურად ამ მიზნით მაღალი პროფესიულ სტანდარტებით მომზადებული პერსონალი ახორციელებს; იმავდროულად, საზოგადოებრივი ცენტრი განახორციელებს არა მხოლოდ სახელმწიფო, არამედ უკვე მუნიციპალურ სერვისებსაც; მუნიციპალიტეტის ადმინისტრაციულ ერთეულებში ტერიტორიული ორგანოების აღდენის კვალობაზე „საზოგადოებრივი ცენტრი“ წარმატებით შეასრულებს შესაბამისი ერთეულის ადმინისტრაციის, აგრეთვე მასთან არსებული სათემო საბჭოს თანამედროვე, მაღალტექნოლოგიური ოფისის ფუნქციას. იგი გახდება ეფექტიანი ინსტრუმენტი თემის თვითორგანიზებისა და მის მიერ შესაბამის ადმინისტრაციულ ერთეულში ადგილობრივი თვითმმართველობის უშუალოდ განხორციელებისათვის.

წალკის მუნიციპალიტეტში, ქალაქ წალკაში საზოგადოებრივი ცენტრი 2016 წლის 26 დეკემბრიდან შეუფერხებლად ფუნქციონირებს;

სამომავლოდ საზოგადოებრივი ცენტრების მშენებლობა, აღჭურვა და პერსონალის მომზადება ეტაპობრივად მოიცავს მთლიანად მუნიციპალიტეტს, რაც ხარისხობრივად გაზრდის სახელმწიფო თუ მუნიციპალური მომსახურეობის ხარისხსა და მათ ხელმისაწვდომობას ადგილებზე, თვისებრივად ახალ ეტაპზე გაიყვანს ადგილობრივ თვითმმართველობას და მნიშვნელოვან როლს შეასრულებს ადგილებზე სწრაფი განვითარებისთვის.

ᲩᲔᲛᲝ ᲫᲕᲘᲠᲤᲐᲡᲔᲑᲝ!

გარწმუნებთ, დიდი პატივია, გქონდეს შესაძლებლობა, მშობლიურ მუნიციპალიტეტში წარმოადგენდე შენს გუნდს და საკუთარ ხალხთან ერთად, წალკის განვითარებაზე ზრუნავდე. ასეთი ნდობისთვის, მსურს, მადლობა გადავუხადო „ქართულ ოცნებას“.

წალკაში საკუთარ ქვეყანაზე, მუნიციპალიტეტსა და რაც მთავარია, ერთმანეთზე შეყვარებული, მშრომელი ხალხი ცხოვრობს. აქ ყოველდღიურად მტკიცდება ჩვენს ქვეყანაში საუკუნეების წინ დამკვიდრებული ტოლერანტობის ტრადიცია, რაც პირადად მე, როგორც ამ კუთხის შვილს, უდიდესი სიამაყით მავსებს.

მთელი ჩემი განვლილი ცხოვრება აქაურობას უკავშირდება. ზუსტად ვიცი, რა უჭირს აქ მცხოვრებ ხალხს და ბევრი მიფიქრია, თუ როგორ უნდა გადაიჭრას ესა თუ ის პრობლემა.

ახლა ჩვენ გვჭირდება განვითარების სწორი ხედვა, რეალური სტრატეგია, გამოცდილება და რაც მთავარია, საქმის კეთების სურვილი. მერწმუნეთ, სწორედ ჩვენ ვართ ის გუნდი, რომელიც თითოეულ ამ პირობას აკმაყოფილებს.

დარწმუნებული ვარ, აქ მცხოვრები ხალხის ჩართულობითა და ცენტრალურ ხელისუფლებასთან აქტიური თანამშრომლობით, გამარჯვების შემდეგ განახლებული ენერგიით მოვიყვანთ სისრულეში ჩვენს გეგმებს.

თქვენი იმედი მაქვს, დარწმუნებული ვარ, ერთად აუცილებლად გავიმარჯვებთ!

„ქართული ოცნების“ საარჩევნო შტაბი ყველა ამომრჩეველს და საჯარო მოსამსახურეს მოუწოდებს, კენჭისყრის დღემდე და კენჭისყრის დღეს დაიცვან ქცევის შემდეგი წესები:

- დაუშვებელია საჯარო მოსამსახურეების, საჯარო სკოლების პედაგოგების, აგრეთვე სსიპ-ებისა და სახელმწიფოს ან მუნიციპალიტეტის მიერ დაფუძნებული ა(ა)იპ-ების თანამშრომლების საარჩევნო აგიტაციაში მონაწილეობა სამუშაო საათებში ან სამსახურებრივი მოვალეობის შესრულებისას, მათ შორის სოციალურ ქსელებში პოლიტიკური შეხედულებების გამოხატვის გზით;

- დაუშვებელია სახელმწიფო და მუნიციპალური თანამდებობის პირების მიერ სამსახურებრივი მდგომარეობის გამოყენება ამომრჩევლის მიერ ამა თუ იმ საარჩევნო სუბიექტის მხარდაჭერის ან მხარდაჭერისგან თავის შეკავების უზრუნველყოფის მიზნით;

- დაუშვებელია ამომრჩევლისთვის რაიმე მატერიალური ან არამატერიალური სარგებლის გადაცემა ან შესაბამისი დაპირების გაცემა ამომრჩევლის მიერ ამა თუ იმ საარჩევნო სუბიექტის მხარდაჭერის ან მხარდაჭერისგან თავის შეკავების უზრუნველყოფის მიზნით;

- დაუშვებელია ამომრჩევლის იძულება, სხვა პირს გაუმჟღავნოს საკუთარი არჩევანი, მათ შორის საარჩევნო ბიულეტენის ფოტოგადაღების ან საარჩევნო კაბინიდან გამოსვლის შემდეგ ბიულეტენის საჯაროდ ჩვენების გზით;

- კენჭისყრის კაბინაში ფოტო და ვიდეოგადაღება, აგრეთვე შევსებული საარჩევნო ბიულეტენის სხვა პირთათვის ჩვენება დაუშვებელია;

- დაუშვებელია ხმის მიცემა სხვა ამომრჩევლის ნაცვლად, აგრეთვე საარჩევნო ბიულეტენის შევსება სხვა პირის თანდასწრებით;

- კენჭისყრის შენობაში კენჭისყრის დღის 8 საათიდან 20 საათამდე აკრძალულია საარჩევნო აგიტაცია;

- მოვუწოდებთ ყველა პარტიის აქტივისტს, მხარდამჭერსა და ამომრჩეველს, თავი შეიკავონ საარჩევნო უბნის მიმდებარე ტერიტორიაზე დაყოვნებისგან;

- აკრძალულია კენჭისყრის შენობაში ან კენჭისყრის შენობის მიმდებარედ ამომრჩევლის გადაადგილების ფიზიკურად შეფერხება.